

ספר פסק בית דין

אוסף תקנות, גזירות ופסקי בית דין, אשר
גדרו רבותינו גדולי הדורות שלפנינו, זכר
צדיקים וקדושים לברכה

בו מובא דברי פסק בית דין אשר נעשה
באסיפת הגאונים הצדיקים הרבנים
בשנת תרכ"ו מוסכם ומוסמך מכל
בתי דינים מארבע ארצות, מרבתינו
שבא"י, ורבתינו שבגולה
ענינים המסתעפים מזה

יוצא לאור על ידי מפעל הזוהר העולמי בעיר
הקודש בית שמש תוכב"א
חודש כסליו תשע"ב

מפתח הענינים

הקדמה

פסק דין מיותר מע"א זקני הדור בשנת תרכ"ו בעיר מיהאלאוויטץ
בענין מנהגי בהכנ"ס ולימודים זרים
חתימת הרבנים הגאונים הצדיקים גדולי הדור על הפסק דין

6

אזהרה 7

מודעה רבה 8

מספר לב העיברי אודות פסק בית דין הנ"ל.
דברי פסק דין הנ"ל אשר הדפים בה"מ ספר לב העיברי בא"י עם
הסכמת כל בתי דינים שבא"י

שתי תשובות משו"ת מהר"ם שיק בענין הפסק בית דין הנ"ל

כ

חומר איסור מבטל מנהג מספר מחולת המחנים סימן ג'
מספר שו"ת דברי מלכיאל בענין מחיצות בבהכנ"ס
תשובת כ"ק הגה"ק מסאטמאר בענין מחיצות בבהכנ"ס (קטע)

כה

הוראת הנצי"ב מוואלוזין אודות ישיבת וואלוזין
אשור הבית דין בעה"ק ירושלים תובב"א
תקנות שנעשו ונתקבלו באסיפת ראשי ומנהלי הישיבות עפ"י דעת
מרן החפץ חיים ובהסכמת כל הרמ"ם ומנהלי הישיבות בהאסיפה
שהיתה בראדין בימי כ"ח-כ"ט תשרי שנת תרצ"א.

קול קורא

113

שלא להכבים זמרות זר בכרם הישיבות הקדושות

ה ק ד מ ה

ענין הזה אשר לפנינו אין זה נוגע לפרט או לצד אשר בו דררא דממונא וכיוצא כ"א נוגע לכלל בדבר השוה לכל נפש לעשות כמו שכ' א שמע בני מוסר אביך (מה שכ' בתורה ב) ואל תמוש תורת אמך (כנ"י ג עם נמוסיה) ולהחזיק בקבלת אבותינו — בעניני הדת ומנהגייה — ודע כי לעלוקה שתי בנות הב הב (משלי ל') דרך לנהנם הנקרא עלוקה הוא שני דרכים את אשר הוא פושעי ישראל כגופו אשר באים לנהנם ויש להם תקוה כמתני' (עדות פ"ב) י"ב חודש, ושוב כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, אע"פ שחטא ישראל הוא, ומומר לדבר א' אינו מומר לכל התורה, ואין לך דבר העומד בפני תשובה, וזה כאשר הוא חוטא לעצמו, לא כן אשר החטיא את הרבים ומחזיק ידי עוברי עבירה על כזה נאמר יא למען ספות הרוה את הצמאה לא די לו אשר הוא רזה בכל תאות לבו מושך גם זולתו עמו כי חמד רשע מצודיב אז לא יאבה ה' פלוח לו גו' כי מה לך לשמות זה להיות חבר לאיש משחית יג ולהיות כמו שורש פורה ראש ולענה, אין אדם חוטא ולא לו י, ונחשב כמו מומר להכעיס ט כי הוא מסית ע"י הב לצודד זולתו בדרך חטאים, ואין זה כמו מומר לתאכון אשר לפעמים יצרו אנסו או פרנסתו מורדתו עם ויתעוהבו כגוים וגו', וכמו אונס רחמנא פטרי טו, לא כן על זולתו ע"י הב הב בא אל שוחה עמוקה פי זרות י, אשר כל באיה לא ישובו י, שאין לו תקומה כמו (ר"ה י"ו), מה גם אשר חותר לו היתירים לגלות פנים בתורה שלא כהלכה יט, עד שנכשל במינות או צדוקית ולפקור במדרש חכמים אז אין לו תקנה כי כל האומר כל התורה כולה אמת

- ב. משלי ה, א. ב. זוה"ק פנחס (ריג, א) מוסר אביך דא אורייתא.
ג. ברכות (לה, ב), זוה"ק אחרי (ער, א) אימא דא היא כנסת ישראל דכתיב ואל תמוש תורת אמך, ועי' מש"כ בתורת יחיאל (פרשת וישלח עמוד שי"ג) מוסר אביך הוא תורה שבכתב, ותורת אמך הוא תושבע"ס, ודרכי בני אדם והמתחברים עמהם ככני שפחות לומר ערו עד היסוד לבטל תורת אמך תשבע"ס שהיא קקוז בעיניהם עם קבלות אבותינו, כי היא חומה, בידעם כשתפול זאת בטל הכל עיי"ש. ד. עי' פסחים (ג, ב) כבר קבלו אבותיכם עליהם שנאמר שמע בני וכו', ה. עי' (יו, א), זוה"ק נשא (קכר, א). ו. עי' שבת (קנב, ב). ז. סנהדרין (צ, א). ח. שם (מד, א). ט. חולין (ד, ב). י. עי' ירושלמי סיהא (פ"א ה"א) אין כל דבר עומד בפני בעלי תשובה, יא. דברים כט, יחייט. יב. משלי (יב, יב), ועי' תרגום שם. יג. עי' ברכות (לה, ב) חבר לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים. יד. ב"מ (ה, ב). טו. עי' רמב"ם ס"ג מה' תשובה ה"ו, ועי' בית יוסף חדש (דף כ"ח) בגדרי מומר להכעיס ולחאבוק. טז. ב"ק (כח, ב). יז. משלי כב, יד. יח. שם ב, יט ועי' עי' (י, א). יט. אבות (פ"ג מ"א), ועי' רמב"ם ס"ג מה' תשובה

חוץ תג א' כ ה"ז מין (סנהדרין צ"ט), ולא נוכל להכחיש
 במתני' פ' חלק (שם צ') הקורא בספרים חצונים וכו' ואין
 בידינו להכחיש דברי הש"ע (או"ח סי' ש"ו) וכן (יו"ד סי'
 רמ"ו) כי דברים הללו אסורים, ומהם נקראו אלילים ואלקים
 אחרים וכ"כ בזוהר (משפטים קכ"ד), והם דרכי ע"ז מפי
 אלי' (תדב"א פ' י"ז כ"ג כ"ד), ואם חותר אחרי היתר כאשר
 בידו לעשות גם מעברה מצוה ולטהר שרץ מן התורה בק"ן
 טעמים סוף כל סוף שרץ טמא הוא ונכשל לא רק בעצמו
 עי"כ כ"א גם מכשיל — וזאת אומרת הב הב להוסיף לו
 חטא על פשע, ואין לו תקומה מן העלוקה מן שוחה עמוקה
 פי זרה, ומה לו לשמות כזה אם הוא עושה כן בעצמו לעצמו
 באונס מחמת ממון וכיוצא אך אחריות דאחרינא למה לו
 לפתוח פתח חטאת לאחרים, וכ' כא גם את הבהמה תהרוגו
 מפני שבא לאדם תקלה על ידה כג, ואם הוא באונס או ברצון
 עבר ושנה ויצא בשלום לפי דעתו [כי מומין שבסתר אין
 אדם יודע] יודה לה' חסדו שניצל ויתחרט לתקן עצמו במה
 דאפשר, וזה דומה לאשר נכנס ביער מסוכן אשר א' מן האלף
 לא יצא ממנו בשלום מפני הרוצחים וחיות רעות אשר בו
 ואם הוא ניצל לא ישלח חברו בתוכו ואין סומכין על הנס כג,
 ואל יאמר עוד הב הב למסרם לעלוקה הזאת, ואל יפתוך
 יצרן לבקש לך זכות רבים בדרך זה כי יצא שכרו בהפסדו
 לצודד נפשות אחרים לעלוקה אשר ממנה כל (רוב ככל) באיה
 לא ישוכון גו', כ"א דרך המלך תלך בדרך אשר הלכו בו
 זקניך ומסרו לנו רבותינו גדר מזה וגדר מזה להגיע עליו
 בדרך החיים מעולם ועד עולם — ואשר אין לו כח למחות
 ברכים כמו (שבת נ"ה) עכ"פ ועשית מעקה לגניך ולא תשים
 דמים בביתך וגו' כה, ולהיות כל איש שורר בביתו (שם נ"ד):
 אם הפץ עוד להעמיד זרעו בחיים לפני ה' אל עולם עם
 אין פרץ ואין יוצאת וגו' כה, ואחרי כי גברו מים הודונים
 עד כמעט נשכחו דרכי אבות ע"כ הדפסנו זה ספר מעשה
 אבות למען יזכרו ראשונות וידעו כי היה מי שמתרה בהם
 — אולי נזכה ונחיה ונראה כי יגיע הזמן מן אשר ברוחו
 פי שנים והשיב לב אבות על בנים כו (להחזירם למוטב) ולב
 בנים על אבותם כ"ב אמן:

הי"א. כ. עי' סנהדרין שם. החץ מדקרוק זה פירשי' חסדות ויתירות.
 ועי' דברי סופרים ערך הלמים (הלכה ק"ג) אי תנין היה הלמים.
 כא. ויקרא כ. טו. ועי' תוי"כ שם. כב. סנהדרין (נד. א). כג. ססחים
 (סד. ב). כד. דברים כב. ח. כה. תהלים קמד. יד. ועי' ברכות
 (יו. ב). כו. מלאכי ג. כד. ועי"ש ברשי' והשיב לב אבות להקב"ה
 עי' בנים.

בעזוהי"ת. פעה"ק ירושלם תובב"א

מעשה אבות

זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור שאל אביך
ויגדך זקנד ויאמרו לך. (דברים ל"ב ז')

העהק פסק בית דין מיותר מע"א זקני הדור זיע"א, כאשר
הי' בא הנה סמדינת אונגארן הנעשה שם בשנת תרכ"ו
באסיפת רבנים וגאונים צדיקים וכו' שהטן זיע"א, ונדפס כמה
פעמים שמה כנודע והרבנים הגאונים הצדיקים בתי דינין מפעה"ק
ת"ו וארבע ארצות, זקני הדור חכמי ישראל נוחי נפש זיע"א
סק"ק ספרדים אשכנזים מערבים וכו' קיימו את כל
המעשה הנעשה יותר מן ע"א זקנים הדרו כהלכות גוברין
יהודאין למסודות דור דור לקיים עלינו ועל זרעינו כל זרע
ישראל עד כי יעמוד הבהן לאורים ותומים בב"א, ונדפס פעה"ק
ת"ו בשנת תרל"ג לפ"ק.

וזה לשונם הקדוש את באות:

פסק בית דין

תורה אמרה צופה נחתך לבית ישראל אם רשע בעונו ימות דמו
מידך אבקש אם לא דברה לחוהר אותו מדרכו, וכשלו איש
כאחיו דרשו חז"ל איש בעון אחיו ה' במשפט יבוא עם זקני עמו
ושריו אמרו חז"ל על זקנים שלא מיחו בשרים, ואשמם בראשיכם
אשמותיהם של ישראל תלויות בראשי דייניהם, ארור שלא יקום,
כדרשת ירושלמי, למד ולימד קיים ועשה והיה בידו להקים ולא
הרי זה בכלל ארור, ואם כך הוהירה תורה על איש פרטי ועבירה
פרטית עבירה כזאת שגורמת ומביאה לפרצות והריסות התורה
בכללה, וגם שנוגע לרבים מישראל על אחת כו"כ וקו"ח כן בנו של

קו"ח שלא להיות נחבא אל הכלים, ולטמון ידו בצלחה, אלא כל מי שיראת אמת בלבבו יאזור כגבר חלציו וישנם מתניו ויאמר מי לה' ולהורתו אלי. (ויאספו אליו כל בני לוי כמדדש אותם שרצונם באמת ללוות בניים למקום ומי הם המה, האומר עבור אהבת ה' ולעשות עבורך, לאביו ולאמו לא ראיתיו, ואחיו לא הכיר, ובניו לא ידע) לחזק בדקיה של תורה ולגדור הריסותיה' ככל יעלה עוד פורץ עליהם, ע"כ מצאנו עצמינו מחויבים ברבר זה (בראיהנו בעוה"ר זה זמן זמנים מקרוב באו חרשים, וחדשים עם ישנים, מחבלים כרמים כרכ ה' כפרוע פרעות בישראל פרצו ועברו חק יודעים רבונם ומכוונים למרוד בו, ובנו ובונים כמות לעצמם, לנתוש ולהרום להחליף ולשנות כתבנית דמות בנין בהכנ"ס, ובעשיות מגדל, ובנין בימה, ובמחיצה בין עזרה נשים לאנשים, ובהעמדת חופה, ושינוי כסות ש"ץ, ועם אותן נערים הירועים המנוערים, וכשאר מנהגי בהכנ"ס וינגיני הפלה הנהוגי' בכל הפוצות ישראל טקדס קדמתה) כוונת יצר הרע ומלאכיו משלחת מלאכי רעים נראה בעליל רק להתדמות ולהתחבר ולהתערב לשאר נימוסי דתות אוה"ע ולהחליש ולעקור ר"ל דת יהדות כמו שנראה בעין בכמה מקומות לפני איזה שנים מה היו ועתה איך ירדו עשר מעלות אחורנית (למרות עיני כבודו כלפי שהזהירה תורה בכל אלה בכמה ל"ח ואמרו בחוקותיהם לא הלכו, השמר לך פן תנקש אחריהם, איכה יעברו, ועי"כ קיומה של תורה חלילה היתה לבער, ואחרון הכביר שהנהיגו ביניהם שלא יזכר שם ולשון ישראל עוד, אוי לעינים עיני שבליים שכך רואות עד היכן הגיע צרעה הממארת ואש הגדולה הזאת בכמה מדינות מה לנו לפורטם ולהזכיר שטם, לבי, לבי, על חלליהם אשר כגן הארץ לפניו, ואחריו מדבר שממה ששרפה ועקרה יסודותיה של תורה והיראה, ועד היכן הגיע גם במדינתנו בכמה מקומות, טעה עד היכן יוכל להגיע) ואין לנו שיוור לעורר ולהתלהב לב ההמון עם ה' רק התורה הזאת ששומעים בדרשה וגם היא תנהן ליד יצר הרע ללכשה מלבוש נכרי ולעשות מסניגור קטיגור ר"ל, ואכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און ועי"כ גם רבים מהמון עם הבשרים נלכדים כרשתם ואומרים לרשע צדיק אתה, כלפי שהזהירה תורה נגר זה וצותה ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל מצויינים

שם, ורק דבר זה גרם להם במצרים שלא נאכדו בין אוה"ע, וקרא צווח ואכדיל אהכס מן העמים, והן עם לכרד ישכון כתרנום יהונהן שם דבנימוסי אומיא לא מדכרין ויתערבו כגוים וילמדו מעשיהם (שלא יעמדו דור אחרון בנים יולדו אם כעת אנו מחשים, יאמרו פרושים התירו את הדבר) וע"כ מחוייבים אנחנו לחקוק בעט ברול ועופרת לזכרון לדורות הבאים דברים אלו האמורים בכאן:

א אסור לדרוש דרשה בלשון אוה"ע, וכן אסור לשמוע דרשה האמורה בלשון אוה"ע, ע"כ צריך כל בר ישראל אשר ישמע שרב או אחר דורש בלשון נכרי לעזוב כהכנ"ס ולצאת חוצה, והדרוש צריך לדרוש בלשון יהדות שמדברים בו ישראל הכשרים אנשי המדינה הזאת:

ב אסור לכנוס להתפלל כהכנ"ס אשר אין לה ביטה באמצע:

ג אסור לעשות בהכנ"ס כמגדל:

ד אסור לעשות מלבושים מיוחדים לש"ץ ומשוררים באופן שיהיה דומים לשאר נימוסי דתות:

ה אסור לעשות המחיצה המבדלת בין עזרת נשים ואנשים באופן שיוכלו להסתכל אנשים בנשים רק יעשו כנהוג מימי קדם, וכן אם כבר נעשה לא יכנסו בה:

ו אסור לשמוע הפילת קאהר קו"ח להתפלל עמהם או לענות אמן אחריהם אף אם הוא מוכרח עי"כ לקיים ישב ברך וידום וגו':

ז בתי כנסיות הנקראים קאהר שוהל, מאחר שהוא בית אפיקורסות אסור לכנוס לתוכם כראיתא במס' שבת דף קס"ו ע"א א"ר טרפון וכו' שאפילו אדם רודף אחריו להרגו ונחש רץ להכישו נכנס לבית ע"ז ואינו נכנס לבתיהם של אלו וכו':

ח אסור לעשות החופה כהכנ"ס רק תהי' תחת השמים:

ט אסור לשנות שום מנהג יהדות או שום נימוס בהכנ"ס מאשר מקובל מאבותינו ואבות אבותינו:

י (עוד אחרת היתה שהוא כנגד כולם פתח חמאת מקור כל הרעות ה"י ולא רצו חכמים לגנותו מפני גזרת המלכות דשם והוא, אסור ללמוד או למסור בנו לשום לימד חוץ תורה או אומנות שהוא מלאכה ולא חכמה ולא כתב ולשון כשרים וכבר יצא ע"ז הוראה מסרן הגאון ר' עקיבא איגר זיע"א שהוא בכלל יהרג ואל

יעבר חמיר יותר מערקתא דמסאני' וכגמ' ע"ז י"ז וכ"ז ונדפס גם
בזה דברי ראשונים נחי נפש זיע"א כ"פ, ומי שאינו יכול לעמוד
על נפשו מחויב לצאת מן המדינה להציל נפשו וזרעו כמבואר
רמב"ם פ"ו ה' דעות ופ"ה ה' יסו"ת יו"ד סי' קנ"ז וכו' ומבואר
בביאורו) (עודנו בכתובים):

אלו בתי כנסיות אשר כתבנו שאסור לכנוס בתוכם אין חיזוק בין
שאר ימים לשבת ור"ה ויו"כ, ואף אם צריך להתפלל עי"כ ביחידות.
רחוק כדק של קיום תוה"ק אצל המון עם ה', שעדיין לכם קרוב
אל ה' וגחלתו של אברהם עדיין בושרת בקרבם, למען ידעו
ידיעה ברורה שכל מנהגי ותקנות ישראל יסודותם בהררי קודש
ועומדים ברומו של עולם ומאן חשוב ומאן ספון כדור היתום הזה
לשנות את אשר כבר עשה, הלא אחו"ל אם ראשונים כמלאכי' אנו
כבני אדם אם ראשוני' כבני אדם אנו כחמורי' ולא כחמורו של ר'
פינחס בן יאיר ומעתה אם יפתוך חמאי' אל תאבה, הא חדא.
ושנית, ידעו שכל דבר שעושיין לשנות מנהגי ישראל, להתדמות
איכה יעבדו, הוא עובר בכמה ל"ת וחמור מאכילת חזיר באיכות
וכמות, בכמות, אכילות כזית חזיר הוא רק ל"ת אחת, ועל שינוי
וחילוף מנהגי' בהתדמות הוא עובר על כמה ל"ת, ובאיכות כי ל"ת
האלה המה אביזרייהו דע"ז ויש ספק אם אינם בכלל יהרג ואל
יעבור, ובאמת לפי חומר הנושא היה ראוי לצאת עכור ענין זה
בחרמות ושמתא ובלטותא דנחש דלית לה אסותא אבל אנחנו רק
עשינו זאת להמון עם ה' שסאמיני' בחורתו וחפיצים בקיומה, רק
כמה וכמה דימו וסברו מה בכך על הענינים הנ"ל, ואפשר רק
בכלל חסידות הוא ואינו כדאי שיעשה עכור זה פירוד לבבות
ומכש"כ מחלוקת (מעחה ידעו נא שהן המה עיקרי תורה ובכלל
אביזרייהו דע"ז, ושנוי לשון בכלל י"ח דבר שעמדו עליהן בחרב,
ואפי' אליה אם יבא לבטלן אין שומעים לו, והתייר הגדול רבן של
ישראל בדורינו דור האחרון מאור הגולה אדמו"ר בעל חת"ס זללה"ה
צוה לקהילתו שלא יהיה להם דורש כזה שידרוש בלשון לאומים
כי אם כאשר שמעתם מסני ושגה עוד בתשובתו לח"מ סי' קצ"ז
זה לשונו שלא יהיה מהלועזים בלע"ז ואסור לקבל תורה מפיו
וכסעמיד אשירה כהיכל ה', וממילא ישמעו) ועשינו זאת בפומבי

ובפרהסי' בקיבוץ ובוועד גדולי חכמים כי היכא דלפיד באורני
ומעתה לא יהיה צריכים יראי ה' שנכמה וכמה קהלות לשו"ת
להריץ אגרותיהם לרבנים איך יעשו בענינים הנ"ל :
וכל ההרחקות הנ"ל שאסור לנו להתדמות להם ולנהוג
מנהגיהם ולילך בנימוסיהן הוא רק מה שנוגע לעניני דת ואמונה
עבור שקיום הורתינו ודת שלנו היא רחוק מאד משאר דתות שבכלל
אזהרת תה"ק הוא תרי"ג מצות מה שאוה"ע אינם מצווים, אבל
זולת הדת אנו מוזהרי' בתורה, ובנביאים, ובכתובים, לכבדם
ולדרוש בשלומם :

תורה אמרה לא התעב מצרי כי גר היית בארצו ואחז"ל בירא
דשתיה מינה מיא לא תשדי ביה קלא, מעתה קו"ח הדברים אם
מצרים שקרבו את ישראל רק לצורך עצמן והיתה להם שם ענויים
קשים שתורה אמרה ראה ראיתי עני עמי ותעל שועתם אל האלקים
מן העבודה עם כל זה אמרה וצוהה תורה שדרכיה דרכי נועם
הואיל והיה לך שם אכסניא בעת הדחק לא התעב מצרי, האומות
האלה שאנו דרים ביניהם וחוסים בצילם ויש לנו מחיה בתוכם,
והמה, מלכיה, ושריה, וחוריה, וסגניה, ושופטיה, וכל תושבי הארץ
הן המה בערי יושר, בעלי מדות, אנשי צדק, ושלמים הם אתנו
ואין לנו שום מניעה וביטל בעניני קיום תוה"ק ודתינו, עאכו"כ
שאנו מצווים מצד מצוה תה"ק שלא להיות כפוי טובה, מי שאינו
עושה כן יש לו לירא מקללות שלמה משיב רעה תחת טובה לא
תמוש רעה מביתו, בנביאים דרשו את שלום העיר, ובכתובים אני
פי מלך שמורה, ירא ה' בני ומלך : זאת אשר יצא מאתנו ח"מ
בוועד אשר נתוועדנו ונשאנו ונתנו ברבר עפ"י דת והנם דברים
ברורים עפ"י דתוה"ק בלי שום שינוי :

וע"ז בעה"ח פה ק"ק מיהאלאוויטץ יע"א יום ג' לשבת
וישלח תרכ"ו לפ"ק.

(ועל סידור החתומים לח ניתן הקפדה)

הק' מנחם בלאאמ"ו מאיר א"ש ו"ל אבד"ק אונואר יע"א

" שלמה גאנצפריד ריין

" שמואל בר"ם מאשקאוויין ריין

י' חיים יוסף האבד"ק סטראפקאב

" פסח אברהם בהר"מ שענפעלד חונה פק"ק קורעמי

" נפתלי טעקמאן מלאדאמער ריין

" שמואל שמעלקי הק' חונה פה פק"ק סוליש וחגלילות יע"א

" יוסף במה"ו זלמן ריין דק"ק הנ"ל

" זאב וואלף טענענבוים אב"ד דק"ק ווערפליט והגליל

" הילל ל"ש מוועטש אב"ד דק"ק סקס יע"א עם ב"ד

" אברהם יודא הכחן שווארין הק', פה בערגסאס יע"א

" משה לוי הייסליך ספאטאק ריין

" שמואל ארי' ליכטענשטיין ריין

" יהודא בלאא"מ מו"ה מאיר א"ש רב דגליל סאבראניין

" צבי הירש ווייס אב"ד דק"ק מ' לאפאש

" יוסף גרינוואלד חונה פה פק"ק צעצאוויין יע"א, עם בית דין

" יושע אהרן צבי וויינבערגער חונה פה פק"ק מארגרעטען והגליל

" ליבש יוליש חונה בק"ק שעביש יע"א והגליל

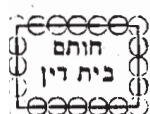
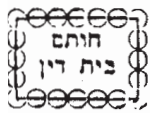
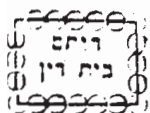
" יהודה ליבש אבד"ק הוסנא והגליל

" אביש שפירא חונה בק"ק הנ"ל

" אהרן גריענבערג אב"ד דק"ק מיחאלאוויטין והגליל

" אשר בן להר"ר משה נ"י ריין

" משה רוד בן המנוח מו"ה בצלאל אייבענבוים ריין

" חיים חונה פה ק"ק ספ"ט

" יקותיאל יהודה שייטלבוים חוב"ק סוגיט והגלילות

" משה גראם כ"ץ חונה פק"ק פ' נידארף והגליל

" אברהם יצחק וו"ב חוב"ק קל"ץ ווארדיין והגליל

" גבראל יעקב אב"ד דק"ק טאקאי וחגליל

" חיים אברהם ארנשטיין אב"ד דק"ק בארטפעלד עם ב"ד

" ישראל יונה צבי ראזענבערג אב"ד דק"ק טיסא פירער והגליל

" ברוך אברהם בנידגר חונה פה ק"ק האנשאווין והגליל

" יצחק אייזיק כהר"ב סג"ל אב"ד דק"ק נאדערע והגליל

" אהרן פריער אב"ד דק"ק בוטערמין והגלילות

" בנימין זאב מאנעלבוים האב"ד פק"ק סאטמאר והגליל יע"א

מנחם מענדל כהר"ב מו"ה יחזקאל פאנעט זצלה"ה אב"ד דק"ק

דעעש יע"א

" ישע"י במו"ה בן ציון בייערן אב"ד דק"ק ש' פאטאק והגליל

" פינחס וויינבערגער משושבורג אב"ד דק"ק נעגרעשט והגליל

" מיכאל צבי יחזקאל אשפירא אב"ד דק"ק ס' וודאל עם ב"ד

" משה ראב"ד דק"ק מונקאטש

" משולם רוב דיין בק"ק מונקאטש

" שמואל צבי דיין בק"ק מונקאטש

" אברהם ב"ר דוד ז"ל דיין דק"ק מונקאטש

" יואל צבי ראטה חונה פ"ק ב' אויפאלע עם ב"ד

" חיים צבי ווינקלער אבדק"ק ראצפערד והגליל

" יצחק אייזיק כהנא חונה כרויסנאוויץ והגליל

" מרדכי האראוויץ אבד"ק האלמי והגליל

" יחזקאל משולם מעלטר אב"ד דק"ק נירמארע והגליל עם ב"ד

הק' זכריה שפירא חונה פה ק"ק דאראג יע"א עם ב"ד
" הצעיר ישראל אפרים פישל בן מר"ה צבי שרייבער הופ"ק
נאנאש יע"א עם ב"ד

" פינחס דוד אבד"ק בוקין

" אברהם יששכר לייכטאג בלאא"מ המנוח הגאון מה"ו א"ש אבד"ק
ב' היניאר והגליל

" מרדכי יודא כמה"ו יששכר ז"ל חונה פה ק"ק ענטראדאס עם ב"ב

" עזריאל אייזיק קעללער אב"ר דק"ק שאמקוטע והגליל יע"א

" צבי יהודא סג"ל אב"ר נ' באניע והגלילות

" חנינא ריפא ט"ב אב"ר דק"ק טעמעש

" יעקב בן הגאון מהרש"ל אב"ר דק"ק בילקע והגליל

" יעקב יחזקאל גרינוואלד אבד"ק סרעדניא

" יעקב טענענבוים אבד"ק טאללע והגליל

" יצחק כמו"ה יוסף משה זללה"ה פרידמאן ח"פ ק"ק באוים יע"א

" נתן נטע הלוי שווייגער אבד"ק פאראסלא והגליל עם ב"ד

" מנחם בייער ה"ק הצעיר ח"פ ט' איגר והגליל

" אברהם יעקב דיינין בהרב מו"ה נתן ז"ל בגליל קאפאש

" שמעי' ב"ן אבד"ק ס' מיהאי והגליל

" יעקב משה חונה פה ק"ק קראסנע והגליל

" מרדכי צבי שלעזינגער אבד"ק נאדפאללע והגליל

" שרגא צבי טענענבוים אב"ר דק"ק סענדרע

" פנחס חונה בק"ק קענרריש יע"א

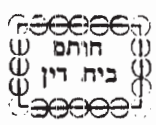
" עמרם הק' בלוס בק"ק מאדע

" עמרם ישי בלאא"מ מ' יצחק אייזיק סג"ל נ"י הרב דק"ק סערענש

והגליל טיסא לייך

" יעקב צבי קאלטמאן רב דפה ווירטיש והגליל
 " הצעיר מאיר זאב חיים הארטמאן בה"מ בנימין ז"ל אבד"ק שאמלוי
 " נהן נטע צבי הלוי אב"ד דק"ק הידאלמאש והגליל
 " פייבל וועזעל אב"ד דק"ק טארדא והגליל
 " שמואל גינז הרב דק"ק אבראהאם

" אברהם יצחק ה"ק גליק חונה פה ק"ק טאלשווע
 " שלמה סג"ל וואהרמאן דיין
 " יצחק אייזיק ראטהמאן דיין

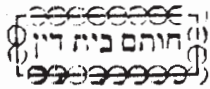

ליתן חוקף לדברינו הנ"ל בין מן ראשי הפרושים יל"ו ובין ע"י
 ראשי החסידים יל"ו בקשנו גם הסכמת ראשי חסידו ספרדים יל"ו
 אשר תלמידיהם שוכניס במדינתנו אונגארן. וז"ל :

הנני באתי ביהודה ועוד
 לקרא, ליתן חוקף לתורה הק'
 דת ישראל שיקוים ואסור לשנות
 ולינטות מדרך התורה והמסר
 לנו ממעמד הר סיני וממנהג
 אבותינו התנאים והאמוראים
 הק' במבואר לעיל בהחתימות
 הרבנים ובל השומע ינעם.
 כ"ד הק' יצחק אייזיק מוירדישוב

בל הדברים הנ"ל אסורים
 המה עפ"י הש"ע והפוסקים
 ואסור לשנות שום מנהג ישראל
 בכנין בהכנ"ס או באיזה נימוס
 ומנהג המקובל מאבותינו
 ומדרות הראשונים והמשנה
 ידו על התחזונה.
 הק' חיים האלבערשטאם מצאנו

הק' צבי הירש בהרא"ם אב"ד דק"ק ליסקא יע"א

וזאת לדעת כל הדברים הכתובים פה רק על מכאן ולהבא
אמנם על מי שלא עשה כן בימים ראשונים מרם ידע פסק ב"ד הזה
עליו אין להרהר ולרנן ח"ו. (ע"ל הספן בית דין)

אזהרה

משנתנו אמרו ולמה לא נתפרשו שטותם של זקנים לא ללמד
שכל שלשה ושלשה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו
של משה (ר"ה דף כ"א) ובגמ' ללמדך שאפילו קל שבקלין ונהמנה
פרנס על הציבור הרי הוא כאביר שבאבורים ואומר ובאת אל
הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהי בימים ההם וכי תעלה על
דעתך שאדם הולך אצל הדיין שלא היה בימיו הא אין לך לילך
לא אצל שופט שבימיו ואומר אל האמר מה היה שהימים הראשונים
היו טובים מאלו (שם) וברמב"ם פ"ב מה' סמרים ב"ד שגזרו גזרה
או תקנו תקנה והנהיגו מנהג וכו' אין האחרונים יכולים לכטל עד
שהיו גדולים מהם ואיך יהי' גדולים מהם כמנין הואיל וכל ב"ד
וב"ד של ע"א הוא זה מנין חכמי הרור שהסכימו וקבלו הדבר
שאמרו בית דין הגדול ולא חלקו [ב] כמד"א בדברים שלא איסרו
אותן כדי לעשות סייג לתורה אלא בשאר דיני תורה. אבל דברים
שראו ב"ד לגזור ולאסרן לעשות אם פשט איסורים ככל ישראל
(ר"ל רוב ישראל כמבואר בכ"מ) אין ב"ד גדול אחר יכול לעקר
ולהתירן אפילו הי' גדול מן הראשוני' עכ"ל הרמב"ם. וה"ל באלו
דברים שנכתבו בפסק ב"ד פשט איסורו מימים קדמינים ככל ישראל
וכעת ברוב ישראל וברמ"א ז"ל ח"מ סימן י"א מי שאומר שאינו
חושש על גזירת ב"ד או חכם אע"פ שבא לב"ד מנדין אותו וכו'
והוי אפיקורתא ועיין סי' של"ד עכ"ל רמ"א ז"ל (ועיין סי' י"ט) ר"ע
אמר מיטב למות מיתת עצמו ואל אעבור על דברי חברי וכו'
(ערובין דף כ"א) משנתנו אמרה הזהר בנחלתם שלא הכוה שנשיכהן
נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב וכל דבריהם כנחלי אש, ודי
באזהרה זו כעת. —

עד כאן נדפס באונגוואר בשנת ציון תמלא (תרכ"ז לפ"ק) ושוב
נדפס בליון בשנת תרל"ג עם הסכמות וחוקף כל בתי דינים שבא"י וכל
נדולי עולם בכל ארבעה הארצות.

(מודעה רבה) להוציא מדעת לדוקים · צריכין אנו להודיע שכל האמר בפסק ב"ד
סוף של כל מקום וכל זמן בכל מקום אשר דבר ממ"ס הקב"ה מניע חוק ולא יעבור דבר
אלהינו זה יקום לעולם .

עד כאן הסעתק דברי פסק ב"ד כאשר דפס בשנת תרכ"ו בלי הוספה או גרמון.

לב העברי

פסק בית הדין

אמר המהבר הפסק ב"ד זה נעשה במדינת הנר הנקרא אונגארן מרבנים וגדולים וצדי
דינים ומדינה הלז והיה ברצוני להרבות להדפיס על פסק בית דין זה מרבנים וגדולים היושבים
בשאר מדינות מלכותו של מלך מלכי המלכים הקב"ה אשר מהם בידי להוסיף למאות ולאלפים כמובן
לך הגדולים מנפו על ידי הדין והדין עמהם נכסם שלפנין עזות חרי כמאה כך לענין ב"ד ע"א
נקראו בית דין הגדול וב"ד יותר גדול לא מלין (רמב"ם הלכות ממרים פ"ב ה"ב) וכי יש בעולם
מי שיוכל להחיר זולת אס עוקר אות אחת מן התורה וכי גורה חדשה הוליו בעולם כאשר יאמרו
הצוערים צעם אין גזרין גזירה על הציבור עד שיכולין רוב הציבור לעמוד בה ההוסיפו דבר על
דברי תורה או על דברי אבותינו ז"ל מה שלא ראו פנינו וקבלנו מאבותינו כרת והלכה מבואר
מקומו ומרשי חכמינו ז"ל ואשר שלחו ממש הזהירו במנהג אבותינו וכי ראוי להשיב על דברי
כסילים ופקקים כאלו אשר בקשו לילך לשמר אחרי רבים לרעות ותל"י לא אלמן ישראל בטלים הם
המונם בחתק"ם בקרב ישראל השוכנים בדגלוחם לנאותם באותות לבית אבותם מוויינים בשלום ה"י
רוכ הציבור מישראל עמדו ויעמדו ולא יעברו על דת משה ודת יהודית עד כימי אחכס ממלרים
יראו פלאות במדב"ר הזה יתנו פריהם וימוחו בימי אפלה (מדרש) וכי ישראל ילאו ביד
רמה בזכותם להנלות שלא שינוי שם לשון מלבוש ולא גלו מסטורין ולא היו פרויני צבריות ואין לך
דבר העומד בפני חטובה כי אין הקב"ה בא בצרויחא עם צרויחא והגני נשפט עם האומרים לא
חשאתי רשעים הם וחולין בטחונם בני שאמר והיה העולם (יומא דף ט') ובש"ס (יו"ד ס' קפ"ח)
ז"ל יהיה מובדל הם במלבושו ושאר מפשיו ע"ש שאר מפשיו מה הן אין לנו יודעין כי אם נמסורה
אשר קבלנו מאבותינו לחרה משינוי לשון וגוסי ישראל וכלמד סתום מהמפורש בהדיח סמ"ג ס' ג'
עם ועיין ש"ך ס"ק ד' ובס"י קנ"ו (ואל חשבש בדברי מהרי"ק שהיחר תועלה ולא גמוס וכגון להרליק
נר אלל חפלה שלא יאמר הוואיל והן מדליקין נשב בחשך וכגון לשעות ס' במלבוש לזורך פרנסתו
וכבר מבוואר באורך בספר דברי הבית וספרי (ש"ת מ"ה וה"ת) ולא תמלא מי שמחיר זולת חפוקים
או לדוקי ולא עוד אם הייתי מהדר ומרבה חתומים הייתי מנרש כי ע"כ היו לו משמעות שמי
שלא חתום אינו מסכים כאשר נעשה המעשה הזה לפני זמן לא ככיר שקיבצו איזהו חתימות על
ביאת משיח וכאשר הגיע דבר זה לפני כמה גדולים שחקו על מעשה הזה ולא נתנו חתימתם כי
יהודה ועוד לקרא וכי נשבעין לקיים המאות לקבון חתימות בין ישראל על ביאת משיח או שריויין
להיות יהודים ולא הגרים או לעזים למחר יקבצו חתימות להיות שומרי שבת ומי שאינו חתום או
אינו מבדק לא יזרך לשמר שבת כן הדבר הזה הן ירדנו נפלנו עד שהיה לריוין להוליו פסק בית
דין זה להוליו מדעת לדוקים אשר נחחדשו בימינו בעוה"ר ודי כמה שלפנינו אבל לקבן פתחי
חתומים על דבר ד' ואכדיל אחכס מן העמים ולא תלכו בחקות הגוי וכי כמגויין בסמ"ג א"י
הפוסקים ס' ג' על כאלו יקבצו בין בני ישראל חתימות ח"ו כן לא יעשה מי שאינו כופר במצוה
צריך להדות לכל הדברים ועד היום הזה לא היה אחד מישראל קו"ח מן הרבנים אשר נצדק
בכפנו ח"ו כאלו הדברים לומר על אסור מותר והלא כתבתי לך שרשי אסורים בחלק ראשון וגם נפטר
הזה אשר קבצתי מגדולי רבוחינו הקדושים ז"ל ואם המפט אוסיפה לך כהנה וכהנה א"ה וכל מורה

האלה שאינו אפיקורס לריך להסכים ומסכים זולת יסנו אשר לא רנו ללאה בגלוי כדי להציל עצמן
 מן מחלוקות ומששו להם על ביטל חורה ע"י מלחמות ווכיחין ושאלות חשובות בענין זה אבל בפנין
 ההסכמה כולם פה אחד איוהו בר ישראל יעלה על דעתו ללאה מקבלות אבותיו קו"ח ללאה ממדושי
 חכמים וגדולי פוסקים כאשר מובאים כבר גם בספר הזה זולת האדוקים ואפיקורסים אשר היתה פס
 בפני עצמן כאשר נבחרס לקמן בס"ד ועוד איוהו דברים לריך אני להודיעך בענין זה כדי שידע כל
 ירא אלוקים את אשר לפניו ממחלה היה נעשה פסק ב"ד זה בחרמות גדולות וגוראות חסמר שבעות
 בסו מי שראו חרמות אלו שמתו וחרמו מכל העולמות בעה"ז ובעה"ב כל אשר יעבור על דברים
 אלו וגזרו וחרמו בחרמו של משה רבינו ובגזירת יושיע בן נון ובשם ארור ובכל חוקך חרס של
 בית יוסף המובא בחזקת רובל וחרס רבותיו הארפתים המובא בר"י מינך וכלבו וגזרו על פחס
 פח כוחי יינס יין נסכים והבדילו אחס מכלל ישראל וכו' הרעישו שמים וארץ פמליח של מפלה
 ופמליח של מטה בדבריהם הבעורים כאשר מחלקתה גפרית ולהבות חרס גימטרי"א רמ"ח הנכנס
 ברמ"ח אבריו של אדם כדברי רז"ל (מועד קטן דף י"ז) להבריחס ולהאכידס מעדת ד' מעולס ועד
 פולס ולפשות עמהם כדת החורה הכחובה בש"ע הקדוש (יו"ד סי' של"ד) אך נהיוה שהיו נגד
 דינא דמלכותא לעשות חרס ישנו מהס שאמרו יעבור עלינו מה את חקי המלך נשמור ואת מקומיו
 נקבל מה שגונב לעניני עולם אבל מה שגונב לעין שמירת הדת לריבין אנהנו לעשות כאשר עשו
 אבותינו לעמוד על נפשינו במסירת הגפש ובאו ב"ד נברית יחד לקיים ושנמי עמך וביח אביך לקבל
 על עצמם עול מלכות שמים ודין ארץ ככל העונש אשר יענשו אחוס בפלילים ואף גם להשס כסד
 רגלס למען כבוד שמו הגדול ולעשות חרס גמור כדת וכהלכה בלי גרעון שמך מנהו ויען שלא
 היה רבים אשר רנו להכניס עצמן בסכנה הלז ע"כ שנו הנוסחא ועשו רק חרס עוה"ב כי חוקי
 מלך ירה אינס כי אס מפשות עלי חבל הארס אבל למפלה מהשמש מה שנעשה היא ביד ד'
 והקב"ה נחן כח ורשות ליד ב"ד לבזור גם על פמליח של מפלה כדאיחא בש"ס (ת"ק דף י"ז
 סוטה דף ז' ב"מ דף כ"ט ופיין ירושלמי ר"ה) פ"כפשו נוסחא אחרת להדפיס רק חרס מן עוה"ב -
 ומאחר אשר גם ע"ז היו מולקין והמרו מאחר שבובר על גזרת ב"ד לכד ג"כ חייב חרס פ"כפ"ש"ע
 (תו"מ סי' י"א) ולא עוד שכל דברי אלו כבר ישראל מתשנפין ועומדין בשבועת הר סיני ובאראד
 דהר סינל פ"כ טוב יותר שלא ללאה חזקה דברי חכמים ננחת ששמעין ולשון רכה חשד גרס
 ונעשה ונגמר להדפיס הפסק ב"ד הלזה — אך מאחר שבראשון נעשו בחרמות כהג"ל וקמ"ל בש"ע
 (יו"ד סי' של"ד סעיף י"ז) שמי שגידה על דברים שחייבין עליהם לנדוט אפי' קטן בישראל אס
 נידהו חייב הנשוא וכל ישראל לנהוג בו גרוי (ופ"ש סעיף ת"ב וסעיף ת"ג ועיין היסב ברמב"ם
 פ"ו הלכות ח"ת ופרק ב"ד מהלכות סנהדרין בה) פ"כ כל בעל נפש ידע זאת וחס על נפשו -
 ואלי רק מפשה שהיה חסמר פה ואין בונתי חס ושלוס לעשות חרס וללאה מחק מלכות יריס כי
 דינא דמלכותא דינא . —

ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים אשר לוך ד' אלתינו . שא עיניך
 וראה גם אתה בורר לך בין תבין את אשר לפניך . הבט נא וראה את תמונת אשר
 פשט כי עד פה לא עשימי מאומה רק הלגתי לפניך ראשי אלפי ישראל בלבאותם סמס
 הנבזרים אשר לדור

דברי הפסק דין אשר הדפים בה"מ לב העיברי
 בארץ ישראל עם ספרו הגדול בית יוסף החדש
 עם הסכמות כל בתי דינים שבארץ ישראל גדולי
 הדור רבותינו שבארץ ישראל

ישראל אחס הלאה הכתי והפלתי ילאו המו
 הכלבים ימד את התורה דברו יאה נרס הגדול
 ידעהס גם שזעחס את דברי פנ"ד הנה אשר ילא משצעים
 זקנים שדור (ויוחק מהס זל"ה, ולהצדיל צחיים לאויע"ה)
 כאשר כדפס לרוב צזוננו, וכל בני ישראל היה אור
 צמושציהס ולמנן ומחסה מוצע מרעים חומס צזורה
 צמשכנוהס. **ואני** עם לצני להדפיס עליו ציאורו
 מהד"ק צלר רחוצות על כל דיצר ודיצר ילאו
 פרשים מש"ס וש"ע וודרש חכונים טעמי פשעו וטעמי קוד
 כאשר הס צכהוציס, וע"כ קרלתי סס הקשר "ציה" יוסף
 על אלו הלכות הנוצחיים והמנויס צפנ"ד זה משס צלרס
 לידע ולהודיע ונהג ישראל חורס כאשר שלחו וחס
 הזהרו צנוהג הצוחיכס כי נוהס הל"א הורה ועלה צו
 היקוד לרומס צית חלקיכו אשר עליו צנה "ציה" יוסף
 לשמור את דרך עץ החיים הוא סש"ע זאת תורה יכאלני
 וגם זכיתו ללקיע שישינס נח"א כ"י של נגן חח"ק זיע"א
 וקרלתינו צסס **דרכי משה** חדש, אז זהב לזקנרתו
 צצרים הנוגע' להאיר דברי פנ"ד זה
 צאור החיים, וכדחתי מופני השעה לעשות אחורנ"ר אשוכ'
 להקדים עשוס זה עשהדורל חביינ"א מוקודס כי ירלתי
 לאחר צוולות ס' אשר צו הלוי אפרושי. נו"א יקור"א מצני
 חרעונו' ומצרות חלילס, ואחנהלה לעטי להולי"א גם מהד"ק
 צרלות ס' והיס עץ יוקף (שמירת הצניה) ועץ יסוד'
 (שמירת סיהדות) לחלד'ס צידק, וידעו הגויס כי אני ס'
 מקד' את ישראל' וגו', ובעה הצלתי סה רק חוכן דברי פנ"ד
 למזכרת אחרי כי גם צספר סזה כרמז עליו כ"ס, ויס"ר
 שאלנו הזקנים גאוני הדור אשר עמדו צפרץ צחיהס ועלו
 למרומיס גדולים לדיקיס וכו' ימליכו עוצ צעדינו ועל
 עמס יפלו סה להקיס דברו הנכי שולח לכס את אליה
 להסיצ לצ הצות אל צניס ולצ צניס אל הצות צצ"א:

פסק בית דין

תורה חנכה לופה כהתיך לנתי ישראל אח רשע צעונו
יעות דמו מידך חנקס אח לא דצרת להזהר
אוחו מדרכו, וכשלו איש צאחיו דרשו חז"ל איש צעון אחיו
ה צמשפט יצוא עם זקני עמו ושקרו אחמו חז"ל על זקנים
שלא נויחו צשרים, ואשנס צראשיב' אשנוותיהם של ישראל
תלוייח צראשי דייניהם, ארור שלא יקום, כדרשת
ירושלמי, לנוד ולמד קיים ועשה והיה צידו להקים ולא
הרי זה צכלל ארור, ואם כך הזהירה תורה על איש פרטי
ועצירה פרעית עצירה כזאת שגורנות ומציאה לפתלות
והריקות התורה צכללה, וגם שניגע לרצים ווישראל על
אחת כו"כ וקו"ח צן צנו של קו"ח שלא להיות נחצח אל
הכלים, ולעמוון ידו צללחת, אלא כל מי שיראה אחת צלצו
יאזר כצצר חלליו וישנס מותיו ויאמר מי לה' ולתורהו
אלי (ויאספו אליו כל בני לוי כמדגש אותם שכלול צאונה
ללוות צני למקו' ומי הם המה, האומ' עבו' אהצת ה' ולעשו'
עצורו, לאציו ולאמו לא ראינו, ואחיו לא הכיר, וצני
לא ידע) לחזק צדקיה של תורה ולגדור הריקותי לצל יעלה
עוד שורץ עליהם, ע"כ מלאכו עלמינו ומחויצים צדצר זה
(צראותינו צעום"ר זה זמן זמנים מקרוב צאו חדשים,
ומדשים עם ישנים, ומחצלים כרנוים כרם ה' צפרוע פרעות
צישראל פרלו ועצרו חק יודעים רצונה ומכוונים למרוד
צו, וצנו וצונים צמות לעלמם, לכתוש ולהרוק להחליף
ולשטה צהצנים דמות צנין צהכ"ס, וצעשות חגל

וזכין צימה, וצמחילה צין עזרה לעים לאנשים, וצמחעמדת
חופה, ושינוי כסות ש"ץ, ועס ארתן נערים הידועים
המנועלים, וצשאר מנהגי צהכנ"ס וגיגוני תפלה הנהוגי'
צכל הפולוח ישראל מקדס קדמונה) כוונה ילך הרע
ומלאכיו משלחה מלאכי רעים כרחה צעליל רק להחלמות
ולתהצב ולהתערב לשאר כימוסי דתות אוה"ע ולהחליט
ולעקור ר'ל דת יהדות כמו שגראה צעין צכמה וקיומות
לפני איזה שנים מה היו ועמה איך ירדו עשר מעלות
אחורנית (לנוחות עיני כצודו כלפי שהזיחה תורה צכל
אלה צכמה ל"ח ואונרו צחקותיהם לא תלכו, השגור לך
פן חנקש אחריהם, איכה יעצדו, וצ"כ קיוונה של תור'
חלילה היתה לצער, ואחרון הבציד שהנהיגו ציניהם שלא
יזכר שס ולשון ישראל עוד, אוי לעיניה עיני שכליים שכך
רואות עד היכן הגיע לרעת הנומחרת ואש הגדולה הזאת
צכונה מדינות מה לנו לפורטס ולהזכיר שום, לצי, לצי,
על הלליהם אשר כגן הארץ לפניו, ואחריו מודבר צממה
ששרפה ועקרה יסידותיה של תורה והירחה, ועד היכן
הגיע גם צוודיחתינו צכמה וקיומות, ועמה עד היכן
יוכל להגיע) ואין לנו שיר לעורר ולהחלה צל ההמון
עס ה' רק התורה הזאת ששוועים צדקקה וגם היא חנהן
ליד ילך הרע ללצשה מלצוש ככרי ולעשות עוקמיגור
קטיגור ר'ל, ואכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און
ועי"כ גם רצים ווהמון עס הכשרים כלכדים צרשהם
ואומרים לרשע לדיק אתה, כלפי שהזיחה הורה כגד זה
ולתה ויהי שס לגוי מלמד שהיו ישראל ולויינים שס,
ורק דצד זה גרם להם צמלרים שלא כאלדו צין אוה"ע,
וקרא לווח ואצדיל אחכס וון הענוים, והן עס לצדד ישכון
כהרגום יהונתן שס דצנימוסי אוניא לא מודצין ויתערבו

צגוים וילונדו וועשיהס (סלא יעמדו דור אחרון צגים יולדו
חס כעת אלנו ונחשים, יאלנו פרושים החירו אה הדבר)
וע"כ נוחייבים הנחנו להקיק צעט ברזל ועופרת לזכרון
לדורות הצאים דצרים האלו האמורים צכאן :

א אקור לדרוש דרשה צלשון אזה"ע, וכן אקור לשמוע
דרשה האמורה צלשון אזה"ע, ע"כ לריך כל צר ישראל
אשר ישמע שרצ או אהר דורש צלשון נברי לעזוב צהכנ"ס
וללאת חולא, והדורש לריך לדרוש צלשון יהודה שמדצרי
צו ישראל הכשרים אנשי המדינה הזאת :

ב אקור לנכו' להפלה צהכנ"ס אשר אין לה צימה צאמלע
ג אקור לעשות צהכנ"ס צמגלל :

ד אקור לעשות וולצושים וניומדים לש"ץ ועשוררים צאופן
שיהיה דומים לשאר נימוקי דתות :

ה אקור לעשות המחילה המצללת צין עזרת נשים
ואנשים צאופן. סיוכלו להקהכל אנשים ינשים רק
יעשו כנהוג מימי קדם, וכן אס כצר נעס' לא יכנסו צה :
ו אקור לשמוע תפילת קאהר קו"ח להתפלל עמהס או
לענות אמן אחריהס אף אס הוא מוכרח עי"כ לקיים
יש צ 77 וידוס וגו' :

ז צתי כנסיו' הנקראים קאה"ר שזה"ל וואחר שהוא צית
אפיקורקות אקור לכבוס להובס כדל'תא צנוס' שצת
דף קע"ז ע"א א"ר ערפון וכו' שאפילו אדם דודף אחריו
להרגו וכחש כץ להכיסו נכנס לצית ע"ז ואינו וכנס לצית'
של אלנו וכו' :

ח אקור לעשות הצופה צהכנ"ס רק תהי' תחת השמים :
ט אקור לשנות שום מנהג יהדות או שום בינוק צהכנ"ס
ואשר מקובל מאבותינו ואצות אצותינו :
י ועוד אחרת היחה שהוא כנגד כולם פחה חפחה וקור

כל הרעות ה"י ולא רלו חכמים לגבותו ופני גזרת המלכו'
 דשם והוא, חקור ללמוד או למקור צנו לשום לימד חוץ
 חוכם או אוננות שהוא מלחכה ולא חכמה ולא כחצ
 ולשון כשדים וכזכ ילא ע"ז הוראה ממך הגאון ר' עקיבא
 איג זיע"ל שהוא בכלל יתרג' ואל יעבר חמיר יותר
 מעכקחא דמקאכי' ובגמ' ע"ז י"ז וכ"ז ודפס גם צזה דצרי
 ראשונים כחי כפס זיע"ל כ"פ, ומי שאינו יכול לעמוד ענ
 כפשו מהויצ ללאת מן המדינה להליל כפשו וזרעו כמבואר
 ראצ"ס פ"ו ה' דעות ופ"ה ה' יקו"ת יו"ד סי' קנ"ז וכו'
 ועצור צביאורו צמהד"ק):

אלו צחי כנקיות אשר כתצנו שאקור לכנוס צחוכס חין
 חילוק צין שאר ימים לצצת ור"ה ויו"כ, ואף אס לריך
 להחפלב עי"כ ציחידית.

לחוק צדק של קיום חוס"ק אלל המון עם ה', שעדיין
 לצס קרוב אל ה' וגמלתו של הצרהס עדיין

צוערת בקרצס, למען ידעו ידיעה צרורה שכל מנהגי
 ותקנות ישראל יסודותם צהרכי קודש ועומדים צרומו של
 עולם ומאן חקצ ומאן קסון צדור היחוס הזה לשנות את
 אשר כבר עשהו, הלא אחז"ל אס ראשונים כמלאכי' אנו
 כצני אדם אס ראשוני' כצני אדם אנו כחמורי' ולא כחמורי
 של ר' סינחס צן יאיר ומעשה אס יפהוך חטאי' אל תלצה
 ה' קדא, ושנית ידעו שכל דבר שעושין לשנוה מנהגי
 ישראל, להחממות איכה יעצדו, הוא עובר צמה ל"ת
 וחמור מאכילות חזיר צאיכה וכמות, צכמות, אכילות
 כזית חזיר הוא רק ל"ה אחת, ועל סיכוי וחילוף מנהגי'
 צהחממות הוא עובר על כמה ל"ת, וצאיכות כי ל"ת האלה
 סמה אציזרייהו דע"ז ויס קפק אס אינס בכלל יתרג' ואל
 יעצור, וצאמת לפי חומר הכושא היה ראוי ללאת עצור

ענין זה בחכמות ושמות ובלטותא דנחש דלית לה חקותא
אבל אנחנו רק עשינו זאת להמון עם ה' שמאמיני' בחוכמתו
וחפילים בקיומה , רק כמה וכמה דימו וספרו מה צדק
על העניינים הכל' , ואפשר רק בכלל חסידות הוא ואינו
כדאי שיעשה עבור זה פיכוד לצבות ומכש"כ מחלוקת
(מצתה ידעו כל שהן הנה עיקרי הורה ובכלל אפיזרייהו
דע"ז , ושנוי לשון בכלל י"ח דבר שעמדו עליהן בחרב ,
ואפי' אליה אם יצא לצעלן אין שומעים לו , והחייך הגדול
רבן של ישראל בדורינו דוה האחרון מאור הגולה אדמו"ר
צעל חת"ס זללה"ה לוח לקהילתו שלא יהיה להם דורש
כזה שידרוש בלשון לאומים כי אם כאשר שומעים ממני
ושנה עוד בהשפוח לח"מ קי' קל"ז וזה לשונו שלא יהיה
מהלועזים בלע"ז ואסור לקבל תורה מפיו וכמעמיד אשיר'
בהיכל ה' , וממילא ישמעו) ועשינו זאת בפומבי וצפרהסי'
בקיצוץ ובוועד גדולי הכמים כי היכא דלפול צאודני ,
ומענה לא יהיה לריכים יראי ה' שצכמה וכמה קהלות
לבו"ה להריץ אגרותיהם לרצכים אך יעשו צעניינים הכל' :
וכל ההרחקות הכל' שאסור לנו להתדמות להם
ולנהוג מנהגיהם ולילק צניווסקוון הוא רק מה שנוגע
לענייני דת ואמונה עבור שקיום תורתנו ודת שלנו היא
כחוק אחד משאר דתות שצכלל אזהרת תה"ק הוא תרי"ג
עלות מה שאות"ע אינם מלווים , אבל זולת הדת אנו מזהרי'
בחורה , ובכציאים , ובכתובים , לכצדס ולדרוש צבלות' :
תורה אומרת לא תתעב מלרי כי גר היית בצללו
ואתז"ל צירא דשחית הייה מיל לא תשדי ציה קלא ,
מענה קו"ח מדברים אם מלכים שקרבו את ישראל רק
ללנוך ע"מ וסיחה להם שם ענויים קטים שתורה אומרת
ראה ראיתי עני ותעל שועתם אל האלקים מן העבד' .

עם כל זה המרה וכוהה חורבן שדרכיה דרכי נועם הוחיל
 והיה לך שם חכמיה צעת הדחק לא שהעב וולכי ,
 האומות האלה האלו דרים ציניהם וחוסים צלילם ויש
 לנו עתה צחוכס , והמה , וולכיה , ושניה , ומוריה ,
 וקניה , ופועיה , וכל חושבי הארץ הן הנה צעלי יושב
 צעלי מדות , חכמי לדק , ושלמים הם אהנו ואין לנו שום
 מניעה וציעל צעמיני קיום הוה"ק ודמינו , עהכו"כ שאל
 מלווים ואל מלות הוה"ק שלא להיות כפוי עוזה , מי
 שאינו עוזה כן יש לו לירא מקבלות שלמה משיב דעה
 חחה עוזה לא חמוט רעה מצינו , צנציהם דרכו אלה שלום
 העיר , וצחוכים אני פי מלך שמו , יראה בגי ופלך :
 זאת אשר ילא מחתו ה"ו צועד אשר כחועדנו ונשאלנו
 ונחנו צצר עפ"י דה והנס דצרים צרוים עפ"י דתוה"ק
 צלי שום שינוי :

וע"ז צעה"ח פה ק"מ **מיהאלאו'ישך** יע"א יוס ג
 לשבת וישלח חרכ"ו לפ"ק

(ועל קידור החמונים לא ניתן הקפדה)

הק' מנחם צן לא"א מורי מה"ו מאיר ח"ש ז"ל חצדק"ק
 אונגוואהר יע"א צעל הנוקדקס' אמרי צינה וכו' (זל"נ) :
 שלמה גאנלפריד דיין צעה"מ ס' פני שלמה וס' לחס ושמלה
 וס' קילר ט"ע וס' אפריון , הק' שמואל צר"ו מאשקאוויץ
 דיין (הוהס צ"ד) , הק' חיים יוסף האצ"ד"ק סערמסקאז
 זל"ל , סקה אצרהס צהר"ו שענפעלד חונה פה ק"ק
 קורעמי , כפהלי טעקמאן מלמד דומעך דיין (חותם צ"ד ,
 שמואל שמעלקי הק' חונה פה ק"ק קוליש והגליל יע"א
 עם צ"ד , הק' זאצ וואלף טענענצוים אצד"ק ווערפלייע
 והגליל צעה"מ ס' רחוצות הנהר וס' פלגי מים וכו' ,
 הק' הילל ל"ש מוועטש עם צ"ד האצ"ד דק"ק קאלאמיה

צעה"ו ס' משכיל אל דל ד"ח וס' שו"ת עת לעשות ,
אזרהס יודא הכהן שווארץ הק' , פה צערעגסאס והגליל
יע"א עם צ"ד , הק' יהודא זל"א מורי מאיר א"ש ז"ל
רז דגליל קאזראכיץ צעל זכרון יהודא (זל"ל) , הק' לצי
הירש ווייס אז"ד דק"ק מ' לאפאש , יוקף הק' גריכוואלד
סונה פה ק"ק לעלאוויץ יע"א עם צ"ד (זל"ל) , הק' יהודא
ליצט אזד"ק הומא עם צ"ד , הק' אהרן גריענצערב
אז"ד דק"ק וויאהלאוויץ והגליל , הק' אשר צן להר"ר
משה נ"י דיין , הק' משה דוד צן המכות עו"ה זל"ל
אייצענצויס דיין (חומס צ'ד) , הק' חיים הוכה פה ק"ק
קפ"ט צע"ו ס' פלס חיים וס' שו"ת מחנה חיים וס' שערי
חיים , יקותיאל יהודא גייטלצויס חוב"ק קוביע עם צ"ד ,
משה גראס כ"ץ סונה פק"ק פ' כידארף (זל"ל) , אזרהס
ילחק וו"צ חוב"ק קליין ווארדיין והגליל , הק' גצריאל
יעקב אז"ד דק"ק עראקאי (זל"ל) , הק' חיים אזרהס
ארכשטיין אז"ד דק"ק בארטפעלד עם צ"ד (זל"ל) ,
הק' ילחק אייזיק צהר"צ קג"ל אז"ד דק"ק כאדיעדע ,
הק' מנחם מענדל צהר"צ מו"ה יחזקאל פאנעט זל"ל
אזד"ק דעעט , ישעי' הק' צמח' צן ליון צייערן אזד"ק
ש' פאטאק והגליל (זל"ל) , הק' משה רז"ד דק"ק מונקאטש
עם צ"ד , הק' יואל לצי ראטה סונה פק"ק צ' אויפאלע
עם צ"ד , הק' חיים לצי ווינקלער אז"ד דק"ק כאלפענד ,
הק' יחזקאל משיגס עעלער אזד"ק כימאלדע והגליל עם
צ"ד , זכרי' שפירא סונה פק"ק דארמא יע"א עם צ"ד ,
הלעיר ישראל אפרים פישל צן מו"ה לצי שרייצער ח"ס
כאנאש עם צ"ד , פינחס דוד הק' אזד"ק צוקין (זל"ל) ,
הק' אזרהס יששכר זל"א מורי הגאון מס"ו א"ש אזד"ק
צ' סוכינד (זל"ל) , ארדכי יודא צמח' יששכר ז"ל סונה

פה ק"ק ענטוואלדאס, הק' לזי יהודה קג"ל אז"ד לז'אזניע
 הק' יעקב זון הגאון מו"ו ש"ל אזד"ק זילקע (זל"ל)
 הק' יעקב יחזקאל גרינוואלד אז"ד דק"ק סערעדיא (זל"ל)
 הק' ילחק זון מו"ה יוסף משה זללה"ה פרידמאן ח"מ ק"ק
 באזייס יע"א, הק' הי"ל פאלאק חוב"ק סאסרעגען והגלי"ל,
 יעקב משה הק' חונה פה ק"ק קראסקע וסגלי"ל, וכו' וכו'
 וכו' כאשר המה בכחוצים על וקומם זה כ"מ זדמוס :
דיתן חוקף לדצרינו הכ"ל זין מן ראשי הפרושים יג"ו
 וזין ע"י ראשי החסידים יל"ו זקשנו גם הסכמות
 ראשי חסידי ספרדים יל"ו אשר תלמידיהם שוכנים
 במדינתנו חונגאדן, וז"ל,

כל הדצרים הכ"ל חסורים המה ע"מ הש"ע והפוק'
 ואסור לשנות שום ונהג ישראל בצנין זהכ"ק סאו באיז'
 כיוונק ומנהג הנוקובל ונאצותינו ומדורות הראשונים וכל
 המוסנה ידו על תהחונה

הק' חיים האלצעשטאם וולאזו צעה"מ ס' דצרי חיים וכו'
 הכני צאחי כיהודה ועוד לקרא, ליחן חוקף לתורם
 הקדושה דת ישראל שיקוים ואסור לשנות וליעות מדרך
 החוכה הנוסקר לנו ומעמוד הר סיני ומנוכהג אצותינו
 החכמים והאמונאים הקדושים כנוצאר לעיל צחתימה
 הרבנים, וכל השומע ינעם, כ"ד הק' ילחק אייזיק
 מו"ד ישוב (זל"ל), הק' לזי הירש צהרא"ס אזד"ק ליסקל
 יע"א צעה"מ ס' עיר וקלעו :

וואר לדעה בל הדצרים הכחוצים פה הם רק על זוכא
 ולהצא חונגם על מי שלא עשה כן צימים ראשוני
 ערם ידע פסק צ"ד הזה וטרם צירך דצרים חסורים הלל
 עליו אין להרהר ולרכן ח"ו

כי מציון תצא תו' ודבר ה' מירושלים תובב"א :
אחרי וטמי' שינו על לב הלל זה הנועט אשר הצדילנו
 ס"י וכל העמים והיינו מולוייכים צטל"ס (סס לשון
 מלצוּש) והמנהגי ישראל חלו הם חיתנו עד היו' בחורף
 הגלות הזה והדבר אשר שלחו מהם הזהרו כוונהג חצותיכם
 הוא שורש המלצ של כל ישראל כי בלתי זאת ח"ו שלבו
 ועצרו צרבות הימים ויהי סס לעם, ע"י שהיו מולוייכים
 סס ואיך עכה באחרית הימים אחרי אשר האיר ס"י עיני
 העמים והערים וכל ישראל יולאים ציד רעה לעשות כדח
 ואין מעלך והטף עלינו חסד חלל עם ועם עד וישכון
 ישראל צטח 777. הלה' תגמלו זאת לכלות כרס ס' לצחות
 אשר נטע אבותיכם ואצות אבותיכם צדום ונפסס, וכבר
 אמר המלך החכם עין חלעג לאצ וחצות לקהת חס
 יגו', לא בן אחי תריעו לא גותם השנוועה אשר חנוכי
 שומע, שמועו וחמי נפשכם שינו כבוד לה' אלוהיכם
 ותנו כבוד לאבותכם ולמוקדש ועם שלכם אל תפרכו גדלו
 אל תשיחווהו צהה אל יעלה צו סמייר ושיח אל תעשו
 צאשים, ורעו את מעכנותיך אל מעכנותה הרועים ראשוני'
 אל תעשו תורת אמכם אל תטיפין יעיפון כי חס אמרו
 אל היהודים ככחצם וכלשוכם, ולקיים את כל דברי הספר
 הזה וצצכות זה חזכו לראות צנוקדש ה צרמים אשר ינהרו
 אליו כל הגוים ויאמרו לכו ונעלה אל צית אלוהי יעקב

ויורנו מדרכיו וגו' צרב עות ושלום :

(מותם חכס צאטי) **אברהם אשכנוי** ס"ע .

צ"ה, **ראה** ראינו דברים החילצים להצות חס רשמים
 רשמיים הוותלקמים ולוהטים מוקרב ולצ
 קדושים זגאמני ארץ הרבנים הגאונים לדיקים פרושים

וחסידים ומדינת אונגן והם רועים לאומנים נפשם צעור
חליו זיע"א ויצדלו לחיים העומדים צפרכות צארץ ההיא
זעיניהם לככה הציעו לראות אחריה דבר, ואזרו חיל
צחולתם על ענייאלן קדשים אשר לא יועדו קרבוליהם
ולא יעצו אורחות החורם והעלום בשמות רוח אפס ומיי
אמונהם הטעורה והקדושה אשר כללה יחיו וזה ימקו אשר
צעוה"ר צאו פה פרילים ויחללוהו לארץ חללו כל קדשי צני
ישראל נוסו וטרפו מנהגי ישאל אשר הם להם חומה
וחוקמים את העוזרים על דרכי החורם, לצל יהלכו את
חומת השן הדת והורידו עוץ וצנעה, אשר לזאת קמו גם
לצבו הרצנים גאורי וגדולי המדינה ההיא, חגרו צעור
מתניהם ויחמלו זרעותיהם, לנטוע בנחמדות את המנהגי
הקדושים והן הן גופי תורה בכרם ה' לראות ולאקו'א יסר
לצלתי סור' ימין ושאל מכל דרכי פסק דינם, וכל יעו
מני אורח וזון המסילה אשר הלכו זה הצותינו דרכי ה'
אשר דור אז לצנים יודיע אף פסיעה קלה כמו שהיא ואיש
אשר הוגה זון המסילה נלכד בפה יוקשים ויילוד צרעת
הילה"ר רח"ל לחלוצ לו בחרות נשצרות כי צבדה קלה
מוסרכת דרכיה וכך הוא דרכו של ילה"ר אם פוהסין לו,
לפתח חטאת רוצץ צין המושפיהם להרוס ולנחוש עקרי
ההורם ר"ל, ומה רע ומר לראות הפלכות הגדולות אשר
פרכו בלחצ"י וימאסו הורה ה' וחקיו לא שמרו ומוליך
יעלים שולל בצרכי לצם קרע אשר סר ללם מעליהם
וכמעט בל רואיהם לא יכירו כי הם זרע קדש דורמה
רמו עיניו ובלעדי ענקים בחרצ נוקמת לוועד הילה"ר לערות
עד היסוד ולעקור ח"ו כל שרש וענף הדת והאמונה,
ויגיר עוב צרע, אוי לכו מיום הדין המעט לנו לצכות
ולחחאונן כי קטן יעקב ודל וכל מי שלא נצנה ציהמ"ק

צימיו כאלו כהרצ צימיו , וכל אשר לו עינים לופה ונוציע
 עה תהי אחריתה אמנם הצעיחנו ית' כי העולה על רוחם
 היז לא תהי , ולא תמוש התורה, גם לזא הנורח צמרום
 יצולו והגצעות תמוטעה ודבר ד' יקום לעולם כנאמר אם
 לא ציד חזקה, אפס כי לא תהי הפארתינו על דרך הזה
 ויקיד ואזן פינה מעקרי דת הוה"ק היא לשנווע אל ההורים
 מורים אשר יורו עפ"י דת הוה"ק שצכתז ושצע"ם והולכים
 דרכים ומתנהגים צכל אורחיה וצכל מנהגי אצותינו
 כ"ע אשר היא החוט החורז ושלמית הדת כי דבר ד' יקום
 לעולם ולא יקבל ח"ו שום תמורה ותילף וכל רוח'שצעולם
 לא יזיו אף אפס קלפו מכל מנהגי אצותינו סהמס שס
 עפ"י חקי ונמוקי התורה, לכן אחינו צית ישראל סינו לצ
 סקסיצו והאזינו לשנווע צכל דצריהם של אלה הרצנים
 הגאונים זיע"א ושלל לזיו אף זיו כ"ס מדצריהם הנאמרים
 צאמה ולדק עפ"י דה הוה"ק שצכתז ושצע"ם וכל איש אשר
 ימרה את פיהם הוא "במרים יד" צתורה "מושה, ואליהם
 תשמעון לא ללכת אחר לו ח"ו לקחת לקח מאנשים אשר
 נפת העופנה שפתי זרה כו' ואשר חלצו להם צורו' כצצרות
 וסותים ניי מרה ודרכיהם ועעלליהם היא רק להחטיא
 רצים וחטא רצים חלוציהם, וכל איש אשר צטס ישראל
 יכונה חיובא כמיא עליו לקחת לקח עוב אך עפ"י ספקיהם
 וכל הרצנים האמתים רועים נחמנים כאלה אשר כצוד
 ישראל ודחוס"ק יקר צעיניםם גאך זאת תיי רוחם, לכן
 לאורם חקעו וחלכו ולהחמוס בגגדן אורן ולצל יכוס
 צגחלתן ואיש לרעהו יאמר חזק לכו ונלכה צאורם ונלכה
 צאורחוסיו וצדרכי אצותינו בקעה ונלכה, ואור חדש על
 ציון סנלוייכים זרע אצותינו מעולם יאיר לנו ולכל אחינו

הנספדים

כנפוליס לבל יורם המערה ולצלחי יוסר המלכס
 המחבר לצבות אחז"י לחציהם שבשמים, והאל העוז
 ירחם על שאריה ישראל וישלח לנו הרועה הנאמן אשר
 ינמד להחויים צינה ושכס אחד נעצוד לאל אחד צמוקוס
 המיוחד צצ"א כעתיקת אנחנו צד"ל דכוללות השכנזים
 ס"י אשר צחוכי ירושלים חוצצ"א הצעה"ח יוס ה' כ"ח
 למוע"מונים הרל"ה לפ"ק, **מאיך** אויערנאך מלפנים
 חצד"ק קאליש כעה ראצ"ד צעה"ק חוצצ"א,
אברהם אייזנשטיין: **יעקב יהודא** לעווי:
 (מוחס צ"ד)

קנאת ה' צבאות תעשה זאת.

עוֹנֵינוּ לו דאו"ה אח קול דצרי עליונים למעלה רצני
 וגאוני הקיפי ארעא דישראל ואשר צמו"ל, אשר
 קול דצריהם כגחלי אש חולצי להצות, וקורעי לצבות, על
 כרס ה' לצבות אשר פורץ גדרו והיה לערמס, חדשים
 מקרוב צאו לא שערס אצותינו, הפרו צריה, עצרו חק,
 לנחוש ולנחוז ולהאציז ולהרוק, אח כל מנהגי אורחות
 יושר מנהגי ישראל עם קדושה' אשר הם הווה קציבלבל
 יפרלו פרלות צחומת הדת, וכל רוחיהם יכירוס כי הם זרע
 ציך לאלאי ישראל, ואי לזאת הגרו עז, ואזרו חיל, רצני
 וגאוני דוכנו וצזרועות השופות כלצו להלחם צמלחמת
 מורה, להכות צאגרוף רשע, ולשצר מחלעות השטאים
 האלה צנפסוחם אשר חשצו יצמות כל יוכלו, לצא צכרס
 ס' ולעשות לו חועה, להקר וישוכהו והיה לצער, צשומס
 אח אצני יקוד חורתינו כאצני גיר מנופלוח, ולהחלמות
 לבוים ומערהס, ולא יזכר שס ישראל עוד חלילה, ואנחנו
 צשס ה' כזכיר, וצקנלחתינו לחורתינו הקדושה והעשהורה

והישראלים, אשר היא ציה חיינו, משוש הפארהינו ונחונותינו
צנלות זה סוור, כודיעה נא אחכס דצר וכשופר כרים
קולנו, לזוען לא העשינה ידיהם הושיה, וצלחי קור מן
הדרך אשר קללו ראשונים מלא היה ישראל לגוי אחד
בארץ, אחינו ציה ישראל, קולו קולו פנו דרך, וזה לכם
לדרך אשר לשתוח מי נהר, ולחלוצ לכם צרות כשצרים
אשר מימיהם גורשו מרפס וטיט, להטות ווני דרך דרכי
אבותינו וללכת בצחצוח חסך ושצילי אפלה, אשר לא
ידעו כחול שלשום, שימו נא אחינו צין עיניכם מלא
עדר ה' נצנה, ועדת ישראל כפולה, וידחו וודחי אל דחי
בארלות אויביהם, מגוי אל גוי ונומלכה לממלכה נחונים
למשקה וצנה, צלי חמלה כמה מחללות חיומות וכורחות,
עצרו ראשם בגזירות, שמדות, וגירושין, צעוה"ר וכזאבי
ערצות ישדדום למען סויר כצודם צלא יעיל ועס ה' אלה
כשמיר חזק מלור כהנו מלחם מול מדיחיהם ומכדיהם,
ויעמדו כעיר מצלר, ועמוד צרל, וסוומות כחושח לימין
דחינו, לצלחי נטות מן מנהגי אבותינו, ולכסיל משערתם
ארלה, עד שפוך דס עליהם, אשר לחרצ לחרצ, ונטו
גרפס ציד ונונה למען דחם, החחה זאה צדוה כללו
אשר ה' סוחר לנו שריד לשארית ישראל הנענלה, ויחכנו
לחן צעיני מלכי חקד אשר לחן מפריע וכוגש לעשות כדה
יקומו נא אנשי לחן ונרמה מפרילי הפרלה וידיחו אלהכ
לחח עורף ליסודי חורחינו צכהערצם צגויס, ולמדכ
מעשיהם ויהמו דצרים על חורח ה' אשר לא לזה ולל
עלחה על לצו, אחינו היקרים, לא זו הדרך לעצודו
קוכנו, דעו נא כחמכה כי מנהגים הסדשים אשר צקרצו
המה פחה מעלח לחן מכשול, ולור נגף לקעקע לח
חונתינו ח"ו לצלחי תת עוד סס ושארית לחיות משנה

בעבוד אלה חלקיכם בעבודה נכריה, אשר לא חספן זה, שאלו לא לדורות ראשונים אבותיכם ויגידו לכם הנהיה כדבר הזה או הנסמיע כנוהו לעמוד לשרת לפני ה' בהבלי נכר, כדור הזה אשר בתועבה וחוקה הגוי דבקו בהם לזהבה, הורחינו העיד בנו לאמר ונבגויים לא יהשש, אלא נוליד את חרפתינו, אחינו עבויי לב חלנו לכם מן הדבר הזה, הסירו כל את אלדי הנכר אשר בקרבכם, דכשו את ה' וידרש לנו, העו כל און קשבת לקול דועי ישראל הרבנים מורים לכם איזה הדרך ישכון אור ודרכי אבותינו אשר התהלכו צם מאז ניחנה למורשה לנו את החורה צהם כלך לעוז לנו כל הימים, וצמנהגים הראשונים נחזיק ולא נקף, כי לא יחכם דורינו מדורותם, ולאמונה נדע כי קענס עבה מוחינינו וצחשבת הורחינו נשגה תמיד אשר היא לחיי רוח עדה ישראל ונמחם והקותם צאורך ימי גלוהם צחלוה נכריות, והיה כי תעשו הדבר הזה ה' יערה ענינו רוח מנורם ויהיש פדותינו, ויניע צבולינו, ויניע צלצנו אהבתו ויחודו לעשות רלונו כשהיית און חו"כ ק"ק בני מארוקו והפריקא יל"ו היושבים פעה"ק ירושלם חוצ"א, צחדש רחמים ס' ושבת עד ה' אלדי"ך ושבעה בקולו אשר אנכי מלך היום וצניך צכל לצנך וצכל נפסק, ס' הרל"א ליורה וסלוב. ע"ה דוד בן שמעון הי"ו, הלעיר ע"ה שלמה מלכה ק"ע, ע"ה הצרכים וי'למך הדוש (סוחס צ"ד)

ב"ה אמת ומשפט שלום:

עינינו הרואה את כל הכחוצ מעל"ד מאת הרבנים הגדולים הע"י ואצרהם צראש מן הגאון המפורסם ראשון לליין הי"ו הם המדברים אליכם אישים ישראל

קדושים צחוכמות נוקר להיטיב אח לרכיכם ובלחוז צידכם
מנהג לחותיכם הישרים והחמיונים גבורי כח עושה דברו.
אחינו ציה ישראל לר לנו מאלד מאלד, על לא טוב' השמועה
לחנה נפשינו נושעו וע"ז ידו כל הדווים ישנו לחך
ידמו זקני צה ליון, ראשי עם קדש מדוע העשו כה להורחינו
הקדושה ונוקריה וונכהגיה כל נחמדיה אשר צאהבהה
נשגה תמיד, אחינו צברינו, העו' אחיכם והחי נפשיכם
חלו לכם וכל הכשע ומדוצר עליכם, כי לא דבר טוב
יולא מהריקת המנהגים העוציוהישרים והלשון הישראל
אשר צם יחסון כל צבי הגולה למן היום אשר גלינו מארצנו
ואח שנווע השמעו להחזיר ענרת המנהגים הקדושים
ליושנה ולחזק בדקי חות"ק וונכהגיה לעיוב לכם כל הימים
וצדבר הזה חזנו לחזנה צנועס ה' ולצקר צהכלו צציה
הגדול והקדוש אשר יבנה צמהרה, ואלקי"ם משמים יחוק
על דל ואציון ונפשות אציונים יושיע, ויקצן נדמי ישראל
וצח לליון גואל, הלא כס דברי צי דינא דקהלא קדישא
דירושלם חוצב"ח החוהמים לאהבת האמת והשלום:

הלעיר יעקב שאול אלישר ס"ע. צח סי' יש"ח צרכ"ה ל"ז
רהמים יוקף פראנקו ס"ע: הלעיר שלום חשה חי גאג ין ס"ע
גם אנחנו צ"ד דחת"ל דעה"ק ירושה"ו, ראינו כל הכסת
למע' מרצבים הגאוכים ומלכס צראשס מ"מ עט"ז
מוה"ר ראש"ל הי"ו דצריהס כגחלי אש להעמיד חותמו
הק'ומנהגס אשר יסדו ראשוכים כמלחכים זיע"ח ולאסת
גברי גם אנחנו מקכימים ככל הכחוצ א"ן נגרע בר"ע
והחיוב המועל ע"כ דייכי ישראל להעמיד כל הח' ודקי
הזה יאריכו ימים צרוצ עז ושלום.

הלעיר אהרן עזריאל ב"ע: הלעיר צרוך שינעו יל"ז
אפרים צ' עשה ס"ט (פוחס צ"ד)

גם אנחנו ביד רבא ז"ד הזמן מנהילי ק"ה
לפע"סק ירוש"סי. עתה צלול

ספרדים

צ'אלול ועוד לאפוש'י גברא לסחזיק
במוסקר והסיוב המועל ע"כ אחינו שבגולה שלא לזח
ולשנות שום מנסג שנהגו זהם לאשונים כמלאכים ומקרא
הלא אל הניש הורח כתיב וישראל קדושים בניחנו שעוד
יוקסי לעשי'סיב וגדר והשמרת ולא לנעו'ימין ושאל וה'
הסיו לא ימנע עוב לסולכים צהמים ובסכר זאת אל
חי מלקינו יקנץ גדמי ישראל ה"כד ההותס לכבוד התו'
לאסבה האמת והשלום

י"קה יאושע קארו: יוסף רפאל עוזיא': נסים חיים ברוך
(חותם ז"ד)

גם אנחנו סח"מ סו"ר עה"ק חברון חו"צ"ה הספרדים הי'
שמענו שמעס ומדשות מקרוב צלו לא שלרוס אצותינו
ולא יאומן כי יוספר (אמת אמרו) על שמועות רעים
ומזבח שמוריד דמועות לקול המולה אשר יגר לב האדם
רע פחה וגם יוכל להפוך את מנהגי ישראל הכשרים ורלו
לעקור נעווע שנו את לשונם ומנהגם דרך סבכרי' ודורש'ס
צרכים בלשון שלום וכאשר מפורש יולא לעיל הכל לאחוי
מנסג הכומרים ולאמת אמרו היום אומר לו עשה כך וכו'
עד שמורידו לצאר שחת וכגון דא שוחה עמוקס אשר מומס
ילאו תולדות ותולדותי'סן כיולא זהם המספחה עד
שחצטל ח"ו חלילה כל החורס כלה וזהיות דבר זה
נוגע אל גדת חוצה עלינו לעמוד בכל כחינו בעזרת
שנו יה' לצטל כל המנהגים החדשים כאלו וכיולא זהם
צבח תורתנו הקדושה שחפעלם וצבח אצותינו הקדושים
אצרהם ילחק ויעקצ ע'ס וחוצה מוטלת על כל איש מי'סר
לשמוע בלימודים ולקיים את כל האמור לעולם והשומע

לנו ישכון צעח ושאכן מפחד רעה וזכות תורתו הקדושה
 שהחלה יגן עליהם ועל כל אשר להם וקצ"ו וס"ה ז"ס
 שלום הצעיר אליהו שלימאן מנ"י יצ"ו : (חותם ז"ד)
 יעקוב גיגילו : משה קמחי : הצעיר יוסף ויטל ס"ט :
גם אנחנו סח"ע ח'ור פע"סק הברון תוב"צ לקול
 השמועה ותרגו צטינו מי האמין כזאת כל השומע
 חללנה אזכיו , קול ענות אנכי שומע, קול ענות חלושה
 לחלוש ונוקדי ד"ת ה"ק , וימירו את כבודם כו', ותועבה
 עשו לחלל מקדש אלקינו , ויילדי ככרים ישפיקו וישמרו
 צבית ח' את אליל וסמקם , וימירו את כבודם של אצות
 האסונים צתצתית לור' ואת מנהגי ישראל יחליפו צמנהגי
 העמים וצוכים צמות צית תופת כמראיתם לעשות
 להם שם צגויס ' ע"כ חלפו ועצרו חק להיות כגויס
 קצ"בותיהם וצעמקי שפה ידצרו אל העם הזה לקיים עם
 שנאמר וצניהם חלי מדצר אשדודית כו' ואיכס מכיניס
 לדצר יהודית וכדומה ורעה לרעה יולאס כו' וכמצואר
 סכל צאר הטיצ צצצרי הקפר הזה אשר ע"כ צכדי סלח
 יכסלו צסס צכ"ח מאח"צי גם אנחנו קוראים להם חנורו
 למנהיגים צשעירו אס שומעים (כס"נל) מועצ ואס לאו
 וכו' ואמרו לאחינו סצגולה אס שומעים מועצ ואס
 לאו (ח"ו) יעלו להר יצכו מוצח וינגנו צכיכור ויכפרו
 כול'ה' ויאמרו חין להם חלק צאלקי ישראל והשומע לנו ישכון
 צעח ויזכה לראיה צנועס ה' על עמו אה נדחיו יקצן
 ויעלה מושיעס צהר ליון צריצ ע"ו ושלום (חותם ז"ד)
 נאום שמעון מנשה בלא"א מ'הו משה ולל"הה
 נאום חיים יעקב בלא"א מוה' מאיר זל'
 נאום שאול בלא"א מוה' יעקב מרדכי זללה"א

הנה ראה, ראינו דברי רבותינו שבגולה אשר קנהו
קנאה גדולה קנאת ה' לצלות ותורתנו הקדושה
אשר צע"וה צאו פרי"ים ומיללו' צפרהקי' ושלטו נפש
לשנות מנסגי ישראל ובגדים בגדרו לנו הצותינו וכיון
שפרלו הגדר פגעו בגופי החורה לו לנו וכעצות עגלה
חמאה וגב"ר' ראינו דברי רבותי' שבגו' שמענו והרבו צטרינו
לשמע און דאצה נפשינו, כאשר כל ימי השך גליותינו
עמות החורבן צעו"ם כמה בזרות ושמדות עזרו עלינו
וחלפי אלפים רובי רצות אין שיעור ומקשר אשר כהרבו
על קידוש השם אל נקמות ד' ונקתי דמס לא נקהי
ואיחא צכהצי האר"י זיע"א אשר כל אלו שנסרנו על
קידוש ה' הן הנה הנשמות אשר עזרו ע"ז צצית הראשון
שאין להם תקנה אלא בגלגול וליהרג על ק"ה ואמר כי
בימים כבר עזרו ונהקנו הנשמות האלו, וצאמת צאופו
הזמן גם אם גמלא מיעוטא דמיעוטא מישראל שלא יכלו
לעמוד צנקיון לא היו עונש כ"כ על ישראל הערבים זה
צום כי חנוסים הנה, ועתה אשר מכנו השי"ת צרו
דחמיו וחקדיו וכתן צלב כל המלכים והערים יר"ה אשר
צ"י תחת ממשלתם וכתנו חופש ומירות לשנוור דתם
ותורתם צאין נושנית ואין וכלים דבר, ועתה צעו"ם אשר
קמו תרבות אנשים מעלים וצדון לצם וצאטע נפש
פורקים עול ומוסקרות שמו כל ונגמחם להקוות עלנוס עם
צ"מוסי הגוים עד שצאו לגדר כופרים ומומרים ואחרי
שאנחנו עומדים היום בעלות השחר מלפים לאור היום
ישעותינו וגאולתינו קרובה לצא צעז"ה"י והנה קמו אנשים
מעלים לקפות עוד על חרון אף ה' כי ישובן וואחריו
ויקף עוד להכיחו ושחתם לכל העם הז"ה ח"ו נקדע לצצינו

ודנוע חדמע עיבינו מאין הפוגות מאי יהי' צקופינו צכ"ז
לקול השמועס סרעה הזה לא הרהצנו צנפסינו להרעים
ולצוא צכתוצים כי ידענו כי לא כועיל כלום אחרי סכצר
כשקעו צטערי העומאס וכל צחיה לא יסוצון כתיב ואין
לכו אללא לצקס רחמים עליהם דליהדרו צתיוצתא כאשר
שמעתי מפי מחותני סרצ הגאון הלדיק פקס"ח מו"ס
עמרס ז"וק"ל ש"אמר צסס רצו הגאון ר' מרדכי צנעט
ז"וק"ל על"מס דאמרו צגמרא צרכות ד' יו"ד ע"א הנהו
צריכי דהוו צצצצותי דר"מ והוו קא מלערי לי' טיבא
הוי קא צעי ר"מ רחמי עלויהו דלימיתו אמרה לי' צרוריא
דיצותהו מאי דעהך משום דכתיב יהמו חטאים מי כתיב
חוטאים חטאים בתיב וגו' כיון דיתמו חטאים ורשעים
עוד אינס אללא צעי רחמי עלויהו דליהדרו צהשוצה עכ"ל
וקסה כמה קושיות צמאמר הזה כדאי' צנופרסיס ואמר
הגאון הנו' כי אלנו הצריוכים היו מיכים' ולולי זאת לא
סי' מתפלל עליהם ר"מ שימותו וצרוריא דציתו צחכמה
אמרס לי' למס יהפלל שימותו יתפלל ליהדרו צתיוצתא
והפירס מן המיכות מיד מיית וירויה שימותו וגס' יהי
צתשוצה וז"ס הכתוב יתמו חטאים היינו שיעשו תשוצה
ועמילא רשעים עוד אינס כי ימותו ודפח"ח וגס' זאת
חשבנו לתנהומתינו מס דאיתא צכתצי סארי' זע"א צכמה
מקומות כי אחרי סכל עיקר פגא אלה"ר הוא הערצות
הטוב וסרע והתיקון הוא הצירור הטוב מהרע סייעו
לדיקים גמורים ורשעים גמורים ועד שיהי' ציור גמור
יבוא משיח לדיקנו והדצרים עתיקים, אולם עתה כי
ראינו חפץ ורחון רצוהינו וגאונינו עערה ראשינו סצגולה
אצור גס' אכחנו יושצי ארץ ת"ו נצוה לקיים דצריהס
והסצצו טוב כוונתס הוא להלי' ללות העס הכשרים סבל

יחפצו ח"ו צמלודחס ולזאת אמרו הכנו הכנו צאנו
צקלרה צענין לשכות מנהג הנה ציו"ד קי' רי"ד ק"צ
פוסק כי קצלות רנים חלה עליהם ועל זכעם ואפילו
צדצר שלא קיבלו עליהם צני העיר אלא שכותגים כן
מעלמם לעשות גזר וקיב לחורה וכו' ומייצים לעשות
כתקנתן ע"כ ואש"י בענהג גרוע פסק הרמ"ש שם לאסור
לשכות אפי' הציאם שם ומעיר אחרת וצקי' רכ"ח קכ"ח פ'
הקבמה שהיא לגדר וקיב או לדצר מלות אין יכולים
להתיר וכן הוא צמחרי"ק שורש קמ"ד ומחשד"ס יו"ד
קי' מ' וגם הפר"ם או"ח קי' תל"ו יודה צזה כמזואר
למעייין ואש"י מנהג שכהגו בעלמם שלא בתקנת חכמים
לגדר ולהקדש צאותר להם אסור לעצור עליהם צגופי
חורה כמ"ש הרשב"א ז"ל צק' חולדות אדם קי' רס"ח
ואמרי"ן כמי ציצמות ל' ק"צ ע"א אס יצוא חליה ויאמר
אין מולגין צקדל אין שומעין לו שכצר כהגו והיינו למנהג
מצטל הלכה ואם המנהג מצטל ד"ח אפי' אין למנהג שורש
מה"ח כלל הוה מנהג קיים צד"כ מהרי"ק שורש ע'
והרמ"מ ח"א קי' מ"ה עי"ש ועי' צשו"ת אמרי אש או"ח
קי' ז' צענין שרלו לשכות הצימם צציהכ"כ וצקי' יו"ד
צענין שלא לעשות חופה תחת אויר הרקיע וכל דצרי
שם אמרי אש קדושים וטהורים ועי' צכודע ציהודה
מהדו"ת או"ח קי' י"ח צענין שינוי ציהכ"כ וכונה פעמים
אין שייעור מוזכר צפוסקים על מצטל מנהג בעלמא פורץ
גדר ישכנו נחש , זה אמרו צענין קחם מנהגים הנוהגים
צישראל לצד , וצענין מנהגים להשחות עם כימוסי הגוים
הלא זה א' מחרי"ג מלות חוה"ק וצחוקותיהם לא תלכו
ומנאו הרמב"ם צפי"א מה' עכו"ם וס"ע קי' קע"ח וכו'
וז"ל ומעיקר המלכה שיהיה מוצל מנהג צמלצושים וצפאר

"מעשים וצתו' מס' ע"ז די"א ע"א ד"ה ואי חקה כ' וז"ל
אבל ודאי אי לא הוה כחוצה צחורה לא היה לנו להסתחב
אף ההנהגות של שטות עכ"ל הרי אפי' צונקה דליכא
עעמא דדקך ע"ז כלל אלל מנהג הצל ושטות חייבים
ישאל לפרוש מהם והוא צללו וצחוקתיהם לא תלכו
וכן נראה להדיא מלשון הרמז"ם צ"א א' מה' ע"ז שכ' ולא
מדמין להם לא צמלצוש ולא צפענ וכו' אלל יהיה
הישאל מוצדל מהם צמלצושים וצפאר מעשיו וכו' הרי
דכ"ל וחכי שיכו המלצושים אפי' צונקה הצל ושטות
כיון דקתמא קאמר כל מלצוש המיוחד להם וכ"ל אותם
עם מנדלי צלורית שהוא חוק ע"ז כדאי' צגמ' וכן משמע
נדברי הרי"ף קוף פרק בן קורר ומורה ודברי הרמ"ם
והכ"י למעיין דק"ל כהתו' וערקתח דנקאכי אמרו
צקנהדרין יהרג ואל יעבור והוא אינו אלל מנהג כפרש"י
שם וצמק' צרכות רצ אלא צר אהבה קרע מלצוש ככרי
ומכ"ש צכ"ד כי כל מנהגם צצתי חפלתם הוא ודאי הכל
לחא דע"ז וגרע מערקתח דנקאכי ויהרג ואל יעבור
והגערו עד כה ורצות מהשצות צלב איש להארשו עוד
והכה הצילו לי הס' לצ עברי אשר חיבר הרצ וכו' וכו'
כש"ח מו"ה עקיבא יוקף הי"ו ורליתי אשר האריך
והרחיץ צדצר הזה וכל הס' הכל קוצב הולך על ענין הכז'
והפליא לעשות לא הכיח פינה חזית וכל דצרו מיוקדים
על אדני פז נכוחים וישנים למולאי דעת אשרי לו ,
ולזאה שמנו קבלי למילין , צהומילכו לציר עליון , יצרכו
מליון , ותהזיכה עיכינו כוה שאנן צנין אשכיון אכי"ר
וצאעה"ח וא"ו מנחם אצ , ק"ץ הגאולה לפ"ק פעיה"ק
צפת ח"ו צצ"א ,
כאם ה"ק שקיאל פעליה , ה"ק רפאל צהכ"מ זל"ל דומ"ז

צביה"ק לפת ח"ו, ה"ק ילחק צמח"א ז"ל רב וצוועשעטש
ה"ק משה צמח"ש ז"ל מרדכיך דומ"ץ הק' יוסף חרי צן
שלמה הכהן דומ"ץ, ה"ק חנוך זוכיל צמח"כ ז"ל,
(מקום החוחס צ"ד).

שבה הוכחה מגולם מצ"ד חלדק של ק"ק ספרדים הי"ו
אשר צביה"ק צפת היאור הי"ו,

לכו חזו מפעלות חלקים חסיפת זקנים רבנים וגאונים
מהם אשר חלקם צמיים אשר שמינו ונדעם והורחם
מכרזת אליהם כנו הגאון רע"ק איגר זל"קל והגאון מר
חברו הרב המחבר ספר חת"ס קופר הם ודומיהם שבעים
סנהדרין צין חסיים וצין קדושים אשר בארץ הנה אשר
לצטו קנאה קנאה ה', תעשה זאת להעמיד דה הורחמו
הקדושה ומנהגי קדמונינו וגדלו גדל משמרת למשמרת
לצלתי הקריב אפילו צרמיזה למנהגי האומות אשר שגשם
מתחקה ללכת בדרכי אצוהם ולא תהיה עדת ישראל
כאחזת צקצך ושייכות ותערוכות עם מנהגי גויי הארץ
דנפיק מינה חורבה גדול' להרוס כל יקודי דתינו הקדושה
ח"ו לאט לאט כי זה הוא דרך הילך המקטית והמדיה היום
אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך ומה צבך ומחר
וכו' עד שכנולח מעצירו ע"כ דברי התורה והגם כי צודאי
ידענו כאמנה כי שארית ישראל לא יעשו עולה ולא צמח
וצוועל חדשו מנהגים וחוקים אשר לא עובים נק כי ילך
קנוך הוא המפתח אותם לאמר למה יהיה גרועים משאר
האומות שעושים כבוד לכוהנים ומיחדים להם מלצושים
ולקבוצות חדשים וצניכס שוכים ומשיאון משואות צצית
תפילתם צרם העיני צטר לו עינו יחזו שהילך לא דיצר
איליו נכונה ושוצרו צלידו ותשובתו הרמחה גדולה תשובה
ולא ראי זה כראי זה ורצ המרחק צנינו וצניהם ואינהו

צדיקהו אוחזין ומעשה מצותיהן צדיקהם ואכן צדיקן מלוא
עלינו ללכת בדרכי מצותינו ולצות מצותינו הקדושים
אשר קטנם עצה וספרין פתיחו כמות שוודית וגזרות קצרו
ונקרו עלאם על קידוש ה' שם ולא קרו מדרכי מצותינו
וממנהגי קדמונינו אפי' צדק שאין לו איקר מוקף
משום אל תטוש תורת אמת, וצודה זו נשתחזה אומותינו
הטהורה שלא שינה את לשונם וכו' ק"ו הדברים צינים
האלה וצומן הזם שהמלכים האדירים מלכי חסד הנה
ומפלס ורלוס שכל אומה ולשון יהיו שומרים דתם ולא
ולא ישנו את תפקידם ברוך שצחר בהם וצומשחם וכל
הפורש מהם כפורש מן המיים ושומע לנו ישכון צעח ושאלן
ובלל שדי יתלוקן צרכ עז ושלוס

הצעיר משה שוראקי ה"ט הלעיר מדרכי מואמאן ק"ט
הצעיר משה הכהן גהר בעל כסא דברכתה (חותם)
את ה' האמרת סיום להיות לך לאלוהים וללכת בדרכיו
ולשמור את כל מצוותיו כהיום הזה, וה' האמריך
סיום להיות לו לעם קבולה ולתתך עליון על כל הגוים
אשר עשה להחילה ולשם ולתפארת ולהיותך עם קדוש לה'
אלוהיך כאשר דיבר, הקטן יהיה לאלף והלעיר לגוי
עלום וכו' וע"ז אחי וריעי חיזקו ואמלו לצני חיל החלוש
יאמר גיבור אחי מי לה' אלי ויאקפו אליו כל צני לוי
והיא חללת לישראל ולהפך לא תללח כלל אחי"ר הציעו
וראו מה איכע לירבעם ו' נצט שכל חכמי דורו לפניו
כעשצי השדה והלכו אחריו כוז ישראל והשמית והתעיב
רבים מהם אחרי ע"ז והוא ופס כחצרו ויהודה וישראל
נשארו חיים וקיימים לעד ואחריו קם מלך יאודה אחז
וצקס לעקור החור' ואמונה ואחז לנחות צ"כ ומדרכות
והוא ג"כ לא הללים ואמר ישעיה הנביא ע"ה הכה לכוכי

והילדים אשר נתן לה' לאותו ולמופתיים צישראל והחזיק
הוא והלמידיו החו' והאמונה והאלהות והוא הלליח עד
שהיו ישראל היום ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת
הים ה' עליהם יחיו וילליחו בכל מכל כל חכי"ר ואמריהם
קמו כל העבו"ם העומדים עלינו לכוהנו בכל שנה ושנה
והקצ"ה תילנו מידם כדרז"ל גדול הרועה המליל לאנו
בין ע' זאבים ומע' אונות לא נשאר היום כ"א מעט מזער
כי נהצטלו זה עם זה וישראל גוי אחד בכל הארץ ולא
יחצטל לעד לעולם כדרז"ל ושנתי את זרעך כעפר הארץ
והעפר הארץ נכלה את הכל והוא קיים כן ישראל חכי"ר
וע"ז חיזקו ואמרו אל תיראו ואל תערכו אפילו אם ח"ו
ישארו ח' מעיר וצ' ממשפחה הקצ"ה מחדש עולמו זהם
כמו נח וצניו וכ"א יאמר חכמי וצני מהם כי ה' אלוהיך
צקצקך אל גדול וכרח ומנקה ה' אלוהינו אדחנו ולך נא
נאם אגרת הרמז"ם כשרבו היוכלים צימיו שבח להם
המשיח וכו' וצודאי יתקיים נצוחת לכיאל שאמר יחצרכו
ויחצנו וכו' והלדיקו רבים והרשיעו רשעים דוקא
והמשגילים יצנו ודי צזה דצרים קטני אר"ש לקיים ולאשר
דצרי גאוני קדנאין הכ"ל לאהב האמת והשלום נאום
המותם לכבוד קצה"ו ולסגדיל ולהאדיר כבוד תורה הק'
שבכתח ושבצ"ם ומנהג אצוהיו שכל המשכה ידו על התחתו'
וכל המחזיק חו' הק' ומנהג אצותיו הק' והישרים עליו
כאמר צרוך אשר יקיים אח כל דצרי החורה הזאת וכל
הצרכות והצנעות והגאולות והישועות והסללות יחולו
על ראשו ועל ראש זרעו וקרוביו ואוהביו ויש להם חלק
באלוה"י ובכל ישראל הלדיקים והמקידים ה' עליהם יחיו
ויחיה להם חלק צירישראלים וצנין בית המקדש שיצנה
צצ"א צרב עו ושלום ע"ה אהרן משה פיריורא ק"ט ,

צעה"ו ס' אפר ילחק ותולדות אהרן ומשה וס' דבר ה'
מירושלים העעתיך מה ק"ק בית אל יע"א בעדת המכווני'
פניהם אל הקודש פניהם ,

גם אני הבא לתהום למטה זרחתי אח כל הבז"ל
בעשה צרכי קרעים על לא עוזה השמועה דאין זה דרך
תורתנו הקדושה וישראל קדושים זולתי לא יעזבו ישראל
אח דרכי תורתנו הקדושה ומנהגי ישראל הקדים כ"ע
זלם"ה וככל ד"ס סז"ל אני הלעי' ששון בעל המחז' שמון
ששון ה'ו מק"ק חקדים בית אל יכב"ץ, (מקום החותם),
ראה ראינו מ"ש חו"ר ע"ק ירו"שחו עליונים למעלה
וכנהלה נפשו מרחות זרצח בני עמנו צחו"ל
צנו צמה לעלמס ויתערבו צגויס וילמדו עעשיהם ללכת
צחוקת הגויס צשום וצלצוםס וצלצוםס של"ס קעינא
ומחצות ילאו תולדות להוסיף כהנה וכהנה לקפות עוד
חרון אף על ישראל שעתידה חורה שתשתכח צאומרס
איכה יעזרו הגויס האלה אח אלהיהם ואעשה כן גם אני
וסרלו גדקן של הראשונים כמלאכים וטעו צעושרס שיפה
עשו והיא לרעה ומחרת צעור צטרס שורס פורס רוט
לגדע קרן תורתנו הקדושה ולהעמיד דבל העומאס חוי
לעינים שכך רוחות אחי לאזים שכך שומעות הכזאת
יעשה צישראל'ע"כ אנשי לצצ שמעו לי ולא חסירו מחרי' ה'
וממנהג אבותינו וכתיב ולא חסיר מן הדבר אשר יגידו לך
אפי' על ימין שהוא שואל זקניך ויאמרו לך ולא תלכו
צחוקת הגויס אף שלנגד עיניך מנהג יפה הוא גם צזה
לא צפר ס' מאשר הוא מחוקתיהם והתחזקו לשמור
זלעשות אח כל דרכי החורס למען יעצ לכס ולצניכס
לעולם והוא יחצרך יעשה למען שמו לצלתי סחל וכדמי
ישראל יקצו ותלחה הארץ דעס אח' ה' לעוצרו סכס אח' ה'

וראו גוים לדקדק כה דברי החו"מ עה"ק יפ"ו ת"ו ס' זאת
חוקת ההורה כאן שנה וישישו וישמחו וסכל אחת ויליצ
ונכון וקיים ע"ה שלמה הזן, ע"י דוד תכהן יהודה הלוי
(מקום הזותח)

עב"ד פז"ד צקילר ויהר תקפו וגבורתו הלל כהוב על
הספר מהד"ק על הצלח חסדו במחוקק במשפוחתם
מש"ס ופוסקים ומדרש חכמים כחורה לזה לנו
סיים הדבר, אל"ט תמה אני אם יש צדור
הזה שמקבל תוכחה אם אל"ל עול קיסם מצין עיניך אל"ל
עול קורה מעיניך. (ערוכין ע"ז) פרש"י זיע"א שכולם
חוטאין ע"ס ותמה אל"כ לא הכחת צן לא"א ח"ו ועוד
למה נקטו צז"ל עול קיסם וצערוך כתיב שם גרסא
עול קיסם מצין שניך ול"צ הכוונה דכ"ל דיש צ' מיני
חוטאים אל"ל לתארו ילכו מושל צו ויודע שחטא והצ' שבוט'
מדקדק אחת מנליא מקום לטהר הסרץ לומר על הטיח
עבור ככ' צק' אל"י מערים הייחס עם ה' פגם צשעת
מרידה אמרו שהיא לש"ש וזה הכלל אין אדם רוא' נגעי
עלמו והדבר דומה כנוו כל לכלוך שצפנים אל"א שיראה
ב"א אמלעות המראה (שפיעגעל צלעז) או שיאמר לו
חצרו כאשר יראה צו כן ארז"ל אם פגע צך מכול זה
משכיהו לצהמ"ד כי משם יראה צפמרי מוקר או מחכם
הדורש ישמע לקח תוכחה מייס מרז"ל ונגד זה יראה
תמונתו ויחד ויפנה משם חמדה ויבך לפני ה' ויבצק
צצורית תשובה שלימה ויחפץ בכיו והנה הוא שצ כחואר
צני מלך וכפרת"י על קרא אל תלאוכי כי אני שמחמורת
כי אין זה מעלס רק צני אחי נחרו צי וצקל אחי אוכל
להחלצן להיות כירעות שלמה ועד"ז אמר מכן חת"ס
זיע"א כאשר שמע כי רעשו עליו על תוכחתו זה אמר

שכיון על פלוני וזה על פלוני אמר אבי לא כוונתי על
שום נכר"כ"אמי שמושב שכוונתי עליו עליו כוונתי, כי אבי
רק מראה צמראות הלוצאות דרז"ל ואם לא נמלא צו איך
יוכל להיות שכוונתי עליו כוונתו כי אבי רק מרא' צמראות
הלוצאות דרז"ל ואם לא נמלא צו איך יוכל להיות שכוונתי
עליו עכ"ל ועד"ג הוכח לחכם ויאהבך כי אם גם תלא צו
לכלוך פניו אחרי כי יודע שקן אחיית דרז"ל וכמו שא"א
שיהי' צמראת כחם צללמו אם אינו צמביו כן צע"כ יודע
שזה הכחם אשר כוואה שם הוא על עזר פניו, ומה גם
וכי לא יש תקנה אם ראיית ת"ח שעצר עצרה יום אל
תהרהר אחריו כי ודאי עשה השוזה וה"ז שצ צאור פני
מלך חיים, והבך יפה יוחל ען מוכיחך אחרי כי מוס צעלם
אין צך ע"כ אמר אם פגע צך מכול זה ר"ל שבעלמך שגע
זה המכול המשחיר תואר ללם דמות תצניחך משכיהו
לצמ"ד שם תראה ללעך ומסס תפנת לרחוץ מלואתך
ולחדש הדך זיוך ועד"ז אמרו לא תשכח לאחיק צלצבך אם
גם חטא הוכח קחם ומגיה יציע תוכיח כי ימלא עלמו
ולא תשא עליו חטא שחשצ צו עוד עון כ"א צלדק תשפוע
כי שצ ורמא לו ופניס חדשות צא ושגיאות מי יצין אך לכל
כזה יש הרופה למי שמכיר עונו משא"כ ההולך עיקש
כמו רמז צשלם"ק אל תוכח לך ר"ה למדן לדיק כשהוא
גדול וקדוש צעיביו וכל אשר עשה כן ראוי' ולמלוה יחשב
לו וע"ד שמה"ל עכן לש"ש התכווין לקיים מ"ע ואכלת שלל
לויציק וכז'א"כ מה תקנה לו מועל צחרס מתעסק ועושה
גם מלוה, ואיך יזכירו שלא יעשה מלוה הלא להיפק
אחה צעיביו מצמל מלוה ועד"ז. כרמז על דור המצול וכל
ילך מתשצות לצם רק רע כל היום תו' (אכץ ורקין
מיצוין) שהמליאו להם דרך למעט הרע כאשר הגת

אמרו לאחוז הרע צמיעטא וזה דרך הכבון לשמח שאין
חקה צמנו כי ע"ד משל היום יאחז הרע צמיעט לע"ז
שלא יצאו לציח ע"ז(קאהר) ולמחר כסו וזה ויאחזו הרע
צמיעט שלא יצאו לארג"על ולמחר גם וזה ויעשו חברה
עם מחללי ש"ק כדי שלא יצאו ליוחר רע היום אומר
עשה כך וכו' ועל כל דבר פסע יאמר כי הוא זה מודה
צמקלה ח"כ הכל כמיסור לטהר שרץ מן החורה ועושה
גם מלוח מצכי רצים כעכין לקיים ואכלת וגו' ע"כ כאלו
לא מלא הקצ"ה חקה כ"א אמה וגו'וכעת אמה מקפרי
וגו' וע"כ על דור כזה אר"ע חמה חני חס דור הזה
יקבלו חוכמה חס לריך לומר טול קיסים וצין עייך כי
על החוטא לחלות פהו' צלב כעכין חלות לצו שייך חוכמה
משא"כ לאלו לא צלב כ"א צעין פגעם ששגה צרוח ח"כ
איך יקבל חוכמה חס יאמר טול קיסים יאמר להיסד
טול קורה כן הוא החייב ועי שאינו עושה כן הוא עתיד
ליחן את הדין והרי דועה למי שלצוש כלי הצטה בגוון
ירוק ה"ז רוחה על לבן ירוק מה יועילו כל הטענות אחרי
כי עיניו ראו זר ועד"ז הצין דרז"ל שם (צ"צ ע"ז) אמרו
דור ששופט את שופטיו אחר טול קיסים ח"ל טול קורה
חני הרוחה וחתה אינו רוחה' וכי משאל ח"כ איפה
מה פשעו אחרי כי מחדמה צדעהו שכן הוא דרך הכבון
ומה גם כי עלא לו מן החורם לטהר שרלו או ימלאו
רעים להכיע רצים לרעות והוא אין צידו להכיע ח"כ
איך תעלל צו אשמה אך שים כה צדרי חכמים איך
העלימו חסוצחם צלדס מניה וניה צה שאמרו צלשונם
טול קיסים והעכין דוד המלך זי"ע"א אומר דרך עקר הסר
מומי וחורחך חכני דרך אנונה צחרתי משפטיך שויתי
וסוא אין לך אדם שאין לו ספקות צדרכי עצודה ומשצ

לש"ס כן או לעשות כן , ואם נמלא בחורה הכרע ח"כ
אין קפק כ"א מי שאינו מצטל דעתו נגד דעת החורה
ה"ז אין אך צדד שאין נמלא הכרע יש פנים לכאן ולכאן
כהצ רמז"ן ז"ל צדדו והצדד הקשה מכם אז הקצבון חלי
שחלקק עלמד מכל פניות העה"ז ולקצד רק לרלון עליון
צ"ם אז ושומעתי , והוא כמו צד"ע (ח"מ סי' ל"ז) כל
דין שיש לו הנאה רחוקה נפלאה פסול לדון , כן אם
נלד אחד חסד רואה הנאה לבוץ יותר עלד זה לזה אז
לא השפוט צדד כ"א שומע עלת מחכם שאין לו נגיעה
כזו כלל ואז האמת יורה דרכו לריך לקבל חע"ג שיאמר
לו היפך דעהו וכמו ד"מ לדיק הראשון צריצו וצכל זה
כשעומדי' הם כרשעים וכשקצלו סדין הם כלדיקים והו'
אם גם מקודם אמר חכי זכאי אחרי שהדיין שאינו קוגע
אמר חתה חייב וקיבל ה"ז לדיק כי שגיאות מי יצין אך
אם לא קיבל ה"ז רשע גמור חע"ג שחישצ צטענות שהוא
לדיק וזה שאמר דוד דרך שקר הסר ממני ומתיכן
החרופה להכלל מדך שקר הראשון ותורתך חנכי לעשות
בחורה אורייתא וקצ"ם חד הוא , וצדד שא"א לי לפשוט
מן ההורה אז דרך אמונה צחרתי ומשפטיך שויתי הייתי
לוקח לי המקלול כמו משפטי ה' אמת ששם כל הנוגע
פסול לדון ולריך לקבל שם צאמונה שהוא היפך מן שכלו
מן זה השופט צכל אשר יורו צו כן צכל דרכי חורה חע"ג
ששכלי אמר היפך דרך אמונה צחרתי אמונה חכמים
צחרתי לקבל כאשר אמרו על חייב זכאי ושלל לקור ימין
ושמאל מה גם אחרי כי חכי הצע"ד הנוגע צלד רחוק
וזם החכם אינו נוגע כלל כי אם הוא נוגע אסור לקבל
ממנו הוראה צענין זה וה"ז צכלל עע"ז כגמ' (פ"ק
דסקה דרין) ואחרי כי זה דיין קו"ח צ"ד אינו נוגע לא לו

ולא ע"י צנו או אחרי או קרובו אם אין להם שום נגיעת
כ"ש ואהם יש לכם ולראשיכם נגיעה רחוקה עכ"ס ע"י
אהבת שלום או פרכסה וכבוד לו או לקרובו וזה הגרם
לך קפוקה כאלו זרמזם עול קיסי הנועכב הראות ומה
הקיסים וצין עיניך עול הקיסים וצין שניך הצער עודנו
צין שניך פכיות עוה"ז אשר גורם קיסם וצין עיניך
עול קיקוס זה ואח"כ גם אהה צעין יפה הראה להצחין
צין חכלת ללצן וע"כ אין צך האשמה על כי עיניך ראו
זרות אחרי כי כלי הצטה אהבה רעים וקרובים וכיולא
וצין עיניך (ואיני אוור שאהה עיור צעל מוס כ"א הקר
הקיסים הקר מומך מוטה ואז הטצה לראות) אך אחרי
שחדע כי כאלו כלי עינים צך אך ימלא לצך לשפוע
שפוט או לקמוך על שופטים האלו אשר להם נגיעות
כאלו והחור' פסלם לך אם גם כגוצה ארזים גצהם קראה
אוהם אשרי' צהיכל (שם) אם לא ישימו ידם למו פה
לומר פסיכא לך לדינא (כתובות ק"ה) ועעתה (שופטי'
י"ז) כי יפלא מומך דצר למשפע דצרי ריצות צשעריך וגו'
וקנות ועליה אל המוקוס אשר יצחר ה' אלקיך גו' ועשית
על פי הדצר אשר יגידו לך מן המוקוס ההוא אשר יצחר
ה' על פי ההוכה אשר ירוך לא חקור וגו' והאיש אשר
יעשה צדון וגו' וצערת הרע מישראל, וכל העם ישועו ויראו,
עוד חצין דצרי חכונים כדרכונות דור ששופט את
שופטי' א"א שיקבלו תוכה' אם יאמר עול קיסים
יאמרו עול קורה הענין כי דרך האמת דרך החור' הוא
שלא לשפוט על השופט כן אמרו איזהו חכם הלומד מכל
אדם אפילו ווקטן שצקטנים למה כי עדותיך שיחם לי
הלא רק אשים לצו אל עדותיך ווקור תורהך ומאי כ"ונ
על הודצר אשרי לדור שהגדולים שוועים לקטנים :

אם אנוה מדבר כהורה אז אקבלו אפילו מקטן שבקטנים
ואם הוא היפך מדרכי התורה אז אין משגיחין אפילו
בצח קול ואי אנוה יושע צן כון לא חלייתין ליה
(חולין קכ"ד) כן דרך חורתינו אך אם האמת נעדרת דבור
שופט את "שופטיו אז לא יקבלו כי ימלאו די "קורט" ר"ח
"קנאה" ו"שנאה" "ראשית" "ההנשאה" אשר יעשה נסך
ונדיל להפך דברי חלקים חיים אם גם הדברים
עוצים וכוחים אך קנאה קו"ח שנאה הקלקל שורה
לדחות צקש, וענין זה נשוע במשל מלך שלח למלחמתו
שני שרי חיל הא' הלליח בצר ועשה חיל, והשני לא יכול
עמוד כי החגצרו עליו עד כי נס וצרת לו, ויהי דדרך
במלון דרש דרש על חצירו ואנורו לו כי הלליח למכציר
וירע לו בלצבו כפלים מופלהו למה ע"י קנא' איש מרעהו
אשר חצרו עוד יתכבד בקלונו ויוחר כוח לו אם שומע
היה גם כצרו כמותו כס מן האויצ וחהי לו חלי נחמה
אם גם לו גם לא יסיה, אך זה הדבר רק באלו השנים
אשר על משמרתם יעוודו רק בעד כבוד ומנוון, אך צן
המלך אם הוא הלך לקראת אויב ולא יכול עמוד וצרת
על נפשו אז יכוח כל הצזיונות שלו וידאג על אציו המלך
על ממשלתו שלא יפול, והיה אם דדרך צא לו הנוצטר
כי א'מן השנים עשה חיל לגרש את האויצ מלד אחר הרי
זה לו כנוצטר וחמי כוחו כי יצא הישועה מכל מקום רק
שכבוד אציו המלך לא יגרע לו. כן הדבר הזה מי שעוצד
לה' בצחיכה עבד אז רואה חצרו או אם מנדהו עמד ועשה
חיל להליל כבוד מלכותו י"ח ירע לו בלצבו לונה לא עשיתי
אני, אך לדיקים צחיכה צנים ישמעו ויראו וישמח לזם
כי אחת שאלתם שואלים זה לזה איה מוקים כבודו וענו

ברוך בבור ה' ממקומו •

ספר זקן ישראל בהלכותו בענין גלוה וגדול הזקן חלק א'

הספר הזה, אשר אני מגיש לפניכם היום, הוא רכוז מכל ספרי הפוסקים, חדשים גם ישנים, מראשון שבראשונים, עד אחרון שבאחרונים, [בפרט מספר הנדמ"ח "הדרת פנים - זקן", אשר צלל במים אדירים, והעלה פנינים יקרים, במקצוע הלזו, לא הניח מקום להתגדר, העמיק והרחיב, כיד ד' הטובה עליו, ואשרי חלקו]. תמצית כל הנשנה בדבריהם, בענין גלוה שער הזקן, בין על ידי תער, בין במספרים, ובין בסם, ושאר אופני גלוה.

כל האסורים, וצדדי חמר, שנאמרו בנשילת הזקן, הן גוף האסור של כל תשחית, והן אסורים חיצוניים, כמו "לא ילכש גבר", "ובחקתיהם לא תלכו", אסור "מראית העין", "מקור מנהג הגלוה", ו"חלוקי מנהגים בארצות שונות", ושאר ענינים המקיפים מקצוע הלזו, ועוד. הכל מסדר בסדר יפה ונעלה, בלשון צח וקל, כדי שירוצץ הקורא בו, ובשעה קלה, ירכש המעיין בקיאות גדולה במקצוע גלוה הזקן, המסבכת מאד בספרי הפוסקים.

הוצאתי לאור, בהקמלת ה' עלי, בזכות אבותי ורבותי הקדושים זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול" ד'האלמין, ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעיה", מכון להוראה בשחיתות ובדיקות". בעל מחבר הספרים: אפית המצות השלם (י' חלקים). גדולי יהודה (על הלכות ציצית), שאלות ותשובות זבחו זבחי צדק (על הלכות שחיטה ובדיקה), חנוף ישראל סבא (מדריו לחנוף הבנים והבנות), מדריו לצניעות, מזוזת שלום (על הלכות מזוזה), מנוחת שלום (הדרך לכשרות), מנחת יהודה (על חמר אסור "חלב עכו"ם" ו"סימילאק"), נפש ישעיה (על מאכלות אסורות, ה' חלקים), קדושת ישראל (על הלכות יחדו), וש"ס. בן לאבי אמו"ר הר"ג הצדיק מורנו הר"ר ישעיה זאב גראס זצ"ל נכד השרף מסטרעליסק, ר' יעקב קאפיל חסיד, הט"ז והב"ח, תוספות יום טוב, רש"י, ולמעלה בקודש עד דוד המלך ע"ה.

יצא לאור בפעם ראשונה בשנת תשל"ט, באידיש, 1000, עותקים, ונדפס באנגלית 3000 עותקים, ובשנת תשמ"א נדפס באידיש, בתוך ספר יצחק לטוה 3000 עותקים ברוקלין, ונדפס באנגלית בתוך ספר השבת בישראל כהלכתו 3000 עותקים, ונדפס באנגלית בתוך ספר אנצקלופדיה להלכות ציצית 3000 עותקים, ונדפס בשנת תשס"א 250.000 באידיש ובאנגלית, וכעת יצא לאור בראשונה בלשון הקודש, אלול שנת תשע"א.

מפְתָחוֹת

- פָּרַק א'.....ג.
- פָּרַק ב'.....יז.
- סְרוּק הַזָּקֵן.....יז.
- נְגִיעַת הַזָּקֵן בְּשֵׁבֶת.....יח.
- הַנְּחַת שְׁעַר הַזָּקֵן בְּסִפְר.....יח.
- לְסוּבֵב הַזָּקֵן.....יט.
- סְגוּלוֹת עַל יְדֵי הַזָּקֵן.....יט.
- גְּלוּחַ הַשְּׂפָה.....יט.
- פָּרַק ג'.....כ.
- מְסִירוֹת נֶפֶשׁ לֹא לְגִלְחַ זָקֵן.....כ.

”מפעל הזוהר העולמי”

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הוצאת:

סֵפֶר
זְקוֹן יִשְׂרָאֵל בְּהִלְכָתוֹ
בְּעֵינֵי גְלוּחַ וְגָדוּל הַזְקוֹן

פָּרָק א'

א. הַסֵּפֶר "הַדְרַת פָּנִים - זְקוֹן"¹ מוֹנֶה כ־120 פּוֹסְקִים הַסּוֹבְרִים שְׁגִילוּחַ הַזְקוֹן הוּא אֲסוּר מִן הַתּוֹרָה אֲפִילוֹ לֹא תַעַר, וְאִין הֶבְדֵּל אִם מְגַלְחִים אוֹ מְסִירִים עַל יְדֵי סֵם².

ב. אֲפִילוֹ הַפּוֹסְקִים הָאֲחֵרִים הַסּוֹבְרִים שֶׁהָאֲסוּר הוּא רַק בְּתַעַר, בְּכָל אֲפֵן יוֹצֵא לְפִי רוּב הַפּוֹסְקִים, הֵן מִהֶעֱבָר וְהֵן עַל פִּי פּוֹסְקֵי יְמִינוֹ, שֶׁמְכַשֵּׁר הַגְּלוּחַ שֶׁמְשַׁתְּמָשִׁים

א. מְכִיל קְרוּב ל־800 עֲמוּדִים. ב. עֵיין שֵׁם חֵלֶק ב' פָּרָק ב' עמוד תי"ג, מוֹנֶה וְהוֹלֵךְ בְּבִקְיָאוֹת נִפְלָאָה, רוּב מִנֵּין וּבִנֵּין שֶׁל פּוֹסְקֵי הַדּוּרוֹת, מֵרָאוּן שֶׁבְּרָאוּשׁוֹנִים עַד אַחֲרוֹן שֶׁבְּאַחֲרוֹנִים, מֵהֵם, הַרְמַב"ם עַל פִּי הַחִינוּךְ, וְרוּב מִפְּרָשֵׁי הַרְמַב"ם, רַבֵּי יְהוּדָה הַחֲסִיד, יְרֵאִים, שְׁאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת מִן הַשָּׁמַיִם, תּוֹס', חִינוּךְ, רִיטְב"א, רַא"ש, סֵפֶר הַמְּנַהִיג, רַשְׁב"א, מַגְדֵּל עוֹז, טוֹר, רַבֵּינוּ בַּחֲיִי, תַּה"ד, רַבֵּינוּ יְרוּחָם, בֵּית יוֹסֵף, מַהֲרַש"ל, רַמ"א, אַרִיז"ל, ב"ח, מַעֲשֵׂה רוֹקַח, מֵרַכְבַּת הַמְּשֵׁנָה, נוֹדַע בִּיהוּדָה, ר' עֲקִיבָא אֵיגֵר, חֲתָם סוֹפֵר, צ"צ, דַּבְרֵי מַלְכֵיִאל, הַגְּאוֹן מֵרַגְאָטְשָׁאוּ, בְּנֵי יֶשֶׁשְׁכֵר, מַהֲרַש"ם, דַּכ"ח, וְעוֹד.

פיוס להחליק הפנים יש לו דין פתער^א, ואין פוסק המתיר בפירוש להחליק הפנים^א.

ג. פוסקים רבים אוסרים להסיר הזקן בסם^א.

ד. פוסקים רבים אוסרים, אפילו על ידי מספרים או סם, מפני "לא ילבש גבר"^א.

ה. פוסקים רבים אוסרים להסיר הזקן משום חקת הגוי, גם ללא תער אלא בסתם מספרים או סם^א.

ג. כמבואר בספר הנ"ל חלק ב' פרק א' באורך נפלא, בשם הפוסקים והם, החפץ חיים בספר ליקוטי הלכות מכות כא, שאלות ותשובות צור יעקב להגאון מפראבוונע, הגאון רבי חיים עוזר, חזון איש, מהר"י שטיף, הגאון מטשעביץ, הגר"א קאטלער, שאלות ותשובות חלקת יעקב חלק ג', שאלות ותשובות מנחת יצחק, הרב ש"ך, הגאון רי"י קניבסקי, הרב וואזנער, הגר"מ שטערנבוך, הגאון הקדוש מקלויזענבורג, הגאון הקדוש מפאפא, גאב"ד דעבריצין, הגאון אבד"ק קאשוי, הגר"ז אויערבאך, ועוד. ד. עיין בספר הנ"ל חלק א' וחלק ב' באורך. ה. תוספות ריטב"א, ושיטה מקובצת נזיר נ"ח, ב"ה יו"ד קפ"א, שאלות ותשובות חיים שאל חלק א' סימן נ"ב, מגיד תעלומה ברכות י"א, מהרש"ם חלק ב' רמ"ג, דר"ח שם לעוד כמה וכמה דעות מובא ב"הדרת פנים זקן" חלק ב' פרק ט'. ו. זוהר הקדוש, תרגום יונתן, ראב"ן, ספר המנהיג, רבינו יונה, רא"ה, רשב"א, שבולי הלקט, מאירי, אבודרהם, אברבנאל, חכם צבי, סידור ר' יעקב עמדין, שאלות ותשובות צמח צדק, בני יששכר, מהרי"ל דיסקין, שדי חמד, חפץ חיים, ועוד מובא ב"הדרת פנים - זקן", ועיין שם חלק ב' פרק ג' שמונה יותר מחמישים פוסקים, ההולכים בשיטה זו, לאסור הסרת זקן בתער, מספריים, סם, משום לא ילבש. ז. מהם מדרש רבה, אבן עזרא, ראב"ן, רוקח, רא"ה, תה"ד, אברבנאל, ספורנו, כתד חורה, של"ה, ב"ח, סידור יעב"ץ, הפלאה, שאלות ותשובות אמרי אש, צמח צדק, מנחת חינוך, הגאון הקדוש מקאמארגה, שדי חמד, שאלות ותשובות מהרש"ם,

ו. חֶלֶק מֵהַפּוֹסְקִים אוֹסְרִים לְהִסִּיר הַזְּקָן מִשׁוּם מְרֵאִית עֵינַי, שְׂיִחְשְׁדוּ שְׁגִלְחוּ בַתְּעַרְוִי.¹⁰

ז. וְחֶלֶק אוֹסְרִים לְהִסִּיר הַזְּקָן אֶף בְּמִסְפָּרִים, שְׁמָא אַחֲרִים יָבוֹאוּ לְיַדֵּי הַקְּלָת הָעֵנִינָן וַיִּגְלְחוּ בַתְּעַרְוִי.¹¹

ח. הַחֶפֶץ חַיִּים כּוֹתֵב, שְׂאִין לְהִסִּיר הַזְּקָן כָּלֵל וְכָלֵל¹² מִפְּנֵי טְעָמִים שׁוֹנִים. רֵאשִׁית, מוֹבָא בְּקַבְּלָה שְׁעַל יְדֵי כָּף קוֹרְעִים צְנוּרוֹת קְדוּשִׁים¹³.

ט. וְיוֹתֵר, מִפְּנֵי שְׂבִימִינוּ נוֹהֲגִים רַבִּים לֹא עָלִינוּ לְגִלְחַת בַּתְּעַר וְעוֹקְרִים לֹאוּ מֵהַתּוֹרָה, לְכֵן מְצֻוֶה עֲצוּמָה לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל לֹא לְגַעַת בַּזְּקָן אֶף לֹא בְּמִסְפָּרִים, לְהִרְאוֹת לְכָל שְׂמֻצּוֹת ה' יִתְבָּרַךְ שְׂצוּהָ לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל חֲבִיבוֹת עָלֵינוּ, וְאִין אָנוּ מִתְבַּיְשִׁים בְּהֵן חֶס וְשָׁלוֹם, עַד כִּאֵן דְּבָרֵינוּ¹⁴.

י. הַזּוֹהַר הַקְּדוֹשׁ כּוֹתֵב, אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁנֶּגַע בְּשִׁיעַר זְקָנוֹ¹⁵.

חזון איש, ועוד, סך הכל יותר מחמישים פוסקים, דבריהם הובאו בספר "הדרת פנים - זקן" חלק ב' פרק ד'. ח. מובא בספר הנ"ל שכן הוא דעת הריטב"א, ב"ח, בית מאיר, יפה ללב, שדי חמד, סבא קדישא, מהרש"ם, חפץ חיים, דכ"ת, כלי חמדה, ועוד עיין שם, ספר הפ"ז ח"ב פ"ו עמוד תס"ב - תס"ו. ט. רבינו יהודה החסיד, דברי חכמים, מעשי רוקח על המשניות, שדי חמד, שאלות ותשובות מהרש"ם, חפץ חיים, דכ"ת, שאלות ותשובות דברי מלכיאל, מהרי"ח זאנענפעלד, רבי יוסף איהו הינקין, ועוד פוסקים, עיין ספר הנ"ל חלק ב' פרק ה' עמוד תמ"ו - תנ"א. י. אפילו בְּמִסְפָּרִים. יא. עיין באר היטב קפ"א ה'. יב. עיין שם שהעיר מקור נחמד לזה, ברכות י"א, לאחד שאומרים לו זקנך מגודל כו' עיין תוס' רבינו יהודה, ורשב"א, ותבין, ועיין עוד כעין זה בשאלות ותשובות מנח"א חלק ג' סימן ל"ח סוף קטע הראשון. יג. אדרא רבה דף ק"ל;

יא. הַזָּקֵן, הוּא אֶחָד מִסִּימָנֵי הַטְּהָרָה שֶׁל יְהוּדֵי, וְאֵלוֹ הַמְּסִירִים אוֹתוֹ מִסִּירִים מֵעֲלֵיהֶם סִימָן טְהָרָה יי"א.

יב. כְּתוּב בְּסֵפֶר "זִין הַמְּשֻׁמֵּר", דְּהִלּוּמְדִין וּבְנֵי תוֹרָה מַחְטִיאִין הַרְבִּים, דְּעַל יְדֵי שְׁהֵם מְקִילִים בְּמִסְפָּרִים מְגַלְחִין הַמּוֹן הָעַם גַּם בְּתַעֲרוּי"א.

יג. תְּלַמִּדֵי חֻכְמִים הַיּוֹשְׁבִים וְלוֹמְדִים, נִדְרָשִׁים לְהַחְמִיר יוֹתֵר, לֹא לְהַסִּיר הַזָּקֵן, לְחִלוּטִין יי"א.

יד. בְּמַדִּינּוֹת שְׂמַחְמִירִים לֹא לְגַלַּח הַזָּקֵן אֲסוּר לְנַהַג אַחֲרָת, וְגַם הָעוֹבֵר לְדוֹר בְּמַדִּינָה אַחֲרָת אֲסוּר לוֹ יי"א.

טו. חֵלֶק מֵהַפּוֹסְקִים מַחְמִירִים שְׁמֵי שְׂאִין לוֹ זָקֵן לֹא יִהְיֶה שׁוֹחֲטִי"א.

טז. הַמִּתְפַּלְלִים בְּנוֹסַח הָאֲרִיז"ל, אֲסוּר לָהֶם לְגַזּוֹ הַזָּקֵן בְּשׁוּם אִפְן יי"א.

יז. מוּבָא מֵהַחֲת"ם סוֹפֵר זצ"ל, כְּשֶׁהִתְחִילוּ לְהַסִּיר הַזָּקֵן עָשׂוּ זֹאת בְּהֶכְרַח בִּימֵי הַפְּרָעָנוֹת, כְּשֶׁהִיְהוּדִים עוֹיְנוּ

דְּבָרֵינוּ מוּסָב עַל כָּל אוֹפְנֵי נְטִילַת שְׁעָרוֹת זָקֵן הָאֲפָשָׁרִי. יד. עֵין יַעֲקֹב ע"ז ב'. טז. עֵינֵי שֵׁם. טז. שׁוֹת חֲת"ם תַּאוּת סַקנ"ט, מַעֲשֵׂה רוֹקַח שֵׁם, עֵינֵי הַטַּעַם בְּמ"מ לַאוֹת הַקּוֹדֵם. יז. שֶׁלַּחַן גְּבוּהָ אוּת בְּכֻלֵּי הַמְּנַהֲגִים בְּרֵאשׁ הַסֵּפֶר אוֹת קַמ"ט, דְּכ"ת קַפ"א י"ט, שׁוֹת דְּבָרֵי יוֹסֵף סִי ל"ו, חַפֵּץ חַיִּים, שׁוֹת דְּבָרֵי מַלְכֵי־אֵל שֵׁם. יח. שׁוֹת חַיִּים בֵּיד הַסִּפְרֵי יוֹר"ד סִי א' דָּף ט', דְּכ"ת סִי ב' ס"ק פ"ט, ע"ש. יט. שׁוֹת שְׂמַחָה לַאִישׁ יוֹ"ד סִי ל"ה וְהַעִיד מְקוּרָו בְּשׁוֹת הַשֵּׁיב מִשֶּׁה אוּח סִי ז', וְעֵי בְּסִפְרֵי מְנוּחַת שְׁלוֹם ח"ז מִס' נֶפֶשׁ יִשְׁעֵי עַל מַאֲכֻלוֹת אֲסוּרוֹת בְּאַרְיֻכוֹת, עֵינֵי שֵׁם.

בְּצִרֹת צְרוּרוֹת בְּגֶרְמַנְיָה^א הִתִּירוּ הַגְּדוּלִים לְנוֹסְעִים
 לְשָׁנוֹת לְבוּשָׁם וּלְהִסִּיר אֶת זָקֵנָם, כְּדֵי שֶׁהָאוֹיְבִים לֹא יִכִּירוּ
 אוֹתָם, שְׂבִימִים אֵלּוּ נִהְגוּ הַגּוֹיִים לֹא לְגַדֵּל זָקֵן בְּעַקְבוֹת
 סִפּוּר שֶׁל מֶלֶךְ פּוֹלְנִי שֶׁלֹּא צָמַח לוֹ זָקֵן^א, וְכֵדֵי שֶׁהָאוֹיְבִים
 לֹא יִכִּירוּ יְהוּדִים הַנּוֹדְדִים מֵאַרְצָם הִתִּירוּ לָהֶם חֲכָמִים
 לְהִסִּיר הַזָּקֵן. יָצָא שֶׁבְּחִזְרָם לְבֵיתָם הִתְבַּיְשׁוּ הַנּוֹסְעִים
 בְּמֵרָאם הַחֲדָשׁ לֹא זָקֵן, כִּי שֶׁהִחֲלוּ לְהִנְהִיג אֹט אֹט שֶׁלֹּא
 לְגַדֵּל זָקֵן, וְרַק תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים הַיּוֹשְׁבִים בְּבֵיתָם הוֹתִירוּ
 אֶת זָקֵנָם. כָּל הַבּוֹרְחִים מְגֶרְמַנְיָה לְפוֹלִין לְפָנֵי הַגְּזִירָה^א
 לֹא הָיוּ מְכָרְחִים לְהִגְיַע לְהִתָּר [לְכֵן הָיָה מְנַהֵג בְּגֶרְמַנְיָה
 לְהִסִּיר הַזָּקֵן וּבְפוֹלִין לֹא]^א.

יח. הַחִיד"א כּוֹתֵב בְּדוּמָה לְנִכְתָּב לְעֵיל, יְדוּעַ שְׂבִימִי
 הַתְּנָאִים, הָאֲמוֹרָאִים, הַגְּאוֹנִים, לֹא נִהְגוּ לְגֹזֵר הַזָּקֵן,

ב. גְּזֵרוֹת תַּתְנ"ו. בא. מֶלֶךְ פּוֹלִין סָרִיס. כב. בְּשָׁנַת תַּתְנ"ו. כג. שו"ת
 חת"ס או"ח סי' קנ"ט, ובעל התומים כתב באהבת יהונתן ויקרא בזה"ל:
 והנה באשכנז נוהגין שמספרים הזקן שלהם וע"ז צווח הנביא כו', וע"ע
 שו"ת לבוש"מ מהד"ק יור"ד צ"ט, שו"ת בית שערים יור"ד דל"ו, שו"ת
 מנחת אלעזר ח"ב סי' מ"ח, שו"ת תירוש ויצהר סי' ס"ח, ס' קריה נאמנה
 בסוף הספר, חוברת וילקט יוסף, שנה שלישית - רביעית - שישית -
 שביעית - שמינית, המאסף שנה שביעית, וע"י ברד"ק שמואל ב' י' ה'
 וז"ל: לא היה מנהגם לגלח הזקן ואפילו במספרים כו' וחרפה הוא גלוח
 הזקן, אלא שנהגו כן באלה הארצות אשר אנחנו שם, ע"כ. הָאֲרֵת הַמוֹצִיא
 לָאוּר: מְדַבְּרֵי הַחַת"ס אָנוּ רוֹאִים שֶׁכָּל עֵינֵי הַסֵּרֵת הַזָּקֵן הָיָה בְּאֵין בְּרִירָה
 וְהָיוּ מְכָרְחִים לְהִגְיַע לְהִתָּר מֵהַגְּדוּלִים וְאִפִּילוּ אִז לֹא גְזֵרוּ תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים
 אֶת זָקֵנָם לְפָנֵי קְבֻלַּת הַתָּר.

אלא המנהג התחיל באירופה אצל הגוים בגלל סבה מסוימת, וכך התפשט המנהג אצל היהודים על ידי הגויים שעסקו עמם במסחר, לכן אף אם אפשר למצוא התרים אין לסמך על כך, רק בשעת הדחק ובעת סכנה, וגם אז צריך כפרה מה' יתברך, ובלי זה בודאי אסור גמור לגזוז הזקן וכו'.

יב. מובא מהגאון החזון איש זכר צדיק לברכה בענין הסרת הזקן, שמאד לא מוצא חן בעיניו, ומקבל זאת קשה ביותר, שהוא אינו נהג צנוע ואינו יהודי, רק נלמד מהגויים, ועוקרים בכך את הקדושה, אך אם מותרים שער קצר אינו נורא וכו'.

ב. במכתב אחר הוא כותב, מעולם לא הייתי שבע רצון מגזוזת הזקן, בהיותי מרגל באסור עוד מהדור הקודם שהיה חמור הענין כהולך ללא כפה, והיה נחשב לכל כמשיל את הלבוש היהודי, ולמרות ההתפשטות גם בין לומדי התורה לא השתנה בעבור זה, לכן בוער לי הדבר מאד וכו'.

בא. המסיר את זקנו, מעכב השפעת חסדי ה' יתברך בעולם וכו'.

כד. שו"ת חיים שאל ח"ב סי' כ"ג - ברכ"י יור"ד קפ"א - עבודת הקודש, מורה באצבע סי' ד' או' קל"ה, יוסף אומץ סי' מ"ה. כה. אבות על בנים פ"ג מ"ג. כו. אגרות חזו"א ח"א קצ"ז. כז. שם קצ"ח.

כב. בספר "הקנה" כתוב, שפהן ללא זקן אף אם הוא בן 100 שנה לא יעלה לדוכן וכו'.

כג. מובא מהאבן עזרא, ה' יתברך ברא את הזקן ליפי, ממילא אינו יאה להשחיתו וכו'.

כד. ב"ספר חסידים" כותב, אין לגזוז הזקן אף בשעת ספנה וכו'.

כה. מובא בספרים ספור איום ונורא שארע בתקופת רבי יהודה החסיד, היה היה עשיר שהיה נוהג לגזור הזקן, רבי יהודה החסיד זכר צדיק לברכה היה מפציר בו שיחדל, אך העשיר לא שת לבו לרב, והתעלם באומרו שהוא מפנק ואינו יכול לסבל הזקן. אמר לו רבי יהודה: "דע לך, שיהיה לך סוף מר, שאחרי מיתתך יבואו שדים הנראים כמו פרות וידרךנו על פיך" וכו', שזהו הענש לגזור זקנו. בהסתלק אותו עשיר מן העולם, החיה אותו רבי יהודה, וסמר שערות ראשו, וספר, שמיד אחרי מיתתו, הגיע אליו שד הנראה כמו פרה, והביא עמו כלי מלא

בח. רקאנטי פ' קדושים, המקובל מהר"ן שפירא בספרו יין המשומר, הס' מובא גם בקיצור של"ה, ובש"א. **כט.** דף כ"ח וכ"כ הרדב"ז בספרו טעה"מ מ' ע"ח, אבן עזרא עה"כ לא יקרחו קרחה, אברבנאל ויקרא י"ט, ואודות המחבר הקדוש ע"י שה"ג סוף מע' ס', ושד"ת כללי הפוסקים סט"ו, אר' מ"ט, ובענין הכהנים עי' עוד שו"ת לבוש"מ ח"א מהדו"ת סי' כ', שו"ת מנח"י ח"ו סי' ט"ו. **ל.** אבן עזרא ויקרא י"ט, פסוק כ"ו, וזה כעין טעם שכתב החינוך בטעם איסור זריעת כלאים, שלא לשנות בכוננת היוצר. **לא.** ס"ח סי' קצ"ח.

בזפת גפרית ומלח, והכניס בזה נשמתו, לאחר מכן העלה אותו המלאך לבית דין של מעלה, הביאו לו חומש, ובקשו להקריא הפסוק "ולא תשחית את פאת זקנד", ולא ידע מה להשיב, מיד אחר כך הכריזו ששימו את נשמתו במדרגה התחתונה של הגהינום כו' וכו'.

בו. ומשום גודל הענש, יש להחמיר בכל החמרות וכו'.

בז. אחד הראשונים שאל בשמים בענין הסרת הזקן, והשיבו לו משמיא, שאין לגזר הזקן אפילו לא במספרים, ואלו הגוזרים, שישאלו אותם היכן בוראכם מלכיכם ששכחתם לקיים מצוה קלה כל כך וכו'.

בח. יש הסוברים, שהזקן עשוי כדי שלצעירים יהיה דרך ארץ בפני הזקנים, ושיזכרו על ידי הזקן הלבן לשוב בתשובה וכו'.

כט. יש האומרים, לא להסיר הזקן כדי לא לבטל את סימן החלוקה שה' יתברך עשה בין הגברים לנשים, והעושה כן עושה הפך מצוון ה' וכו'.

לב. מרמז במקרא: "פאת ראשכם ולא תשחית". לג. המעשה מובא בספר "יין המשומר" להר"ן שפירא בלשון זה שהי' מגלח במספריים, ובס' שבט מוסר פי"ח, בס' נוהג כצאן יוסף ה' גלות, שו"ת מנחת אלעזר ח"ב סי' מ"ח, מאיר נתיב ע"ס נתיב מצותיך פח"י או' ל"ט, עמודי ארזים דף נ"ט, "הדרת פנים - זקן" עמ' צ"ז, ותסמר שערות ראש אנוש, ובענין גירסת הקיצור של"ה עי' שו"ת מנח"א שם ובספר הפ"ז שם בהערה 130. ובכללות ענין העונשים ר"ל על הסרת הזקן אף בלא תער עי' ספר הפ"ז ח"ב פי"ג. לד. יוסף אומץ - דיני פאות. לה. שו"ת מן השמים סימן ל"ו. לו. יתידות אהלים פ' נשא, מובא בספר הפ"ז.

ל. חלק סוכרים, שהאסור הוא לא להסיר את היפי מהפנים ולי'.

לא. לפי האר"י הקדוש יש להזהר לא לגעת בזקן, שמא תתלש אפילו שערה ולי'.

לב. המסיר זקנו, שלא יעלה לתורה ולי'. הגבאים של בתי הכנסיות, היו צריכים להתאסף במטרה לא להעלות לתורה יהודי הגזר זקנו, ואם חפץ לקנות עליה, שיעלו את המחיר, כך שלא יעלה בידו לקנות ולי'.

לג. הנושא זקן, מעורר י"ג מדות של רחמים מלמעלה ולי'. כך קבלנו עד משה רבנו מהקדוש ברוך הוא ולי'.

לד. הגמרא אומרת, לפני ביאת המשיח יהיה "פני הדור כפני הכלב", והפשט הוא שיגזרו הזקן וישאירו את

לו. רבינו בחיי ויקרא י"ט, כ"ז, מאה שערים שער ס', שבט מוסר פ"א, ואברנאל שם, יעב"ץ בחלון המצרי, וכ"כ באבודרהם בפרוש ברכת אשר יצר, והוסיף טעם מפני תואר הדרת פנים. לח. ספורנו, אבודרהם שם, שבט מוסר פ"א, פמ"ג או"ח תקס"א, מלבי"ם שמואל ב' י' ד', שו"ת בית שערים יור"ד דל"ו, ובתורה תמימה ויקרא י"ט, כ"ז, כע"ז דגילוח הזקן סימן לדאגה, עצבות וצער, וגידול הזקן הוא תענוג וכבוד, ע"ש. עי' בארוכה ספר הפ"ז ח"ב פי"ט. לט. עיין שעה"מ פ' קדושים, שו"ע האריז"ל דיני עד"ש הל' י"א, טעה"מ וליקו"ת פ' קדושים, שעה"כ י' ב', אור צדיקים סי' מ"ב, עי' שו"ת כתונת יוסף יור"ד סי' א', מאורי אור חלק באר שבע ט"ז א'. מ. מגלה עמוקות קדושים, שו"ת צור יעקב סי' ק', עי' דובב מישרים סי' כ"ג ובירושלים יש כמה בתי כנסיות שנוהגין כן, עמודי ארזים, עמ' שט"ו. מא. צוואה מחיים למהרח"פ דף ט"ו. מב. בני יששכר חודש אלול מאמר ב', ב'.

הַפְּאוֹת וְהַשְּׁעָר מֵעַל הַפֶּה, בְּאוֹתָהּ צוֹרֵה שְׁנֵרְאִית בְּחַיּוֹת
טְמֵאוֹת וּכְלָבִים ^[מ"ג].

לֵה. הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק מוֹרְנוּ הָרַב ר' יוֹנָתָן זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה
כוֹתֵב: מִצְוָה עַל כָּל אֶחָד לְגַדֵּל זְקוֹן אֶפִּילוֹ עִם הָאָרֶץ,
לֹא כְמוֹ בְּחוּמְרוֹת אַחֲרוֹת וְדַקְדּוּקִים אַחֲרִים שֶׁלֹּא כָּל אֶחָד
רְאוּי לְהַחְמִיר רַק תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים הַמְצִיּוֹם בְּכָל הָאֲסוּרִים,
כָּאֵן זֶה מִצְוָה ^[מ"ד].

לו. רוב התרים אחרי התרים הם אנשים שְׁהֶאֱמוּנָה בְּלִבָּם
נְחַלְשָׁה, שְׁבַעֲלֵי הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּיִּים אֵינָם מְגַלְחִים אֶת
זְקָנָם כְּלָל, רַק מְעַט מְאֹד הַמְּכַרְחִים ^[מ"ה].

לז. יש הכותבים, לא להרשות להיות כְּשֶׁלִּיחַ צְבוּר
לְמַגְלַח זְקָנוֹ ^[מ"ו].

לח. כְּשֶׁתִּרְאֶה מְגַדְלֵי זְקוֹן וְהֵם עֲנִיִּים, אֲזַ נוֹדַע ה' מִשְׁפָּט
עֲשֵׂה לְגִבּוֹת חוֹבוֹתֵיהֶם וְחֻטְאוֹתֵיהֶם, וְאֶלְמָלֵא הָיִו
מְגַלְחֵי זְקָן לֹא הָיִו מִתְּכַפְּרִים עוֹוֹנוֹתֵיהֶם אִף בְּעֲנִיּוֹת ^[מ"ז].

מג. הרמ"ז מובא בלב העברי ל"ד, ב'. מוד. כצאן נוהג יוסף הלכות גילוח.
מה. ספר אור המצות ח"ג מצוה מ"ד. מו. מנחת אהרן כלל י"ב או' כ',
שו"ת חיים בידסי' א', אלף המגן על מטה אפרים סי' תקפ"א ס"ק נ"א,
כבוד חכמים עמ' קס"ט, דכ"ת יוד"ר סי' ב', ס"ק פ"ט, בעל בני יששכר
בס' מגיד תעלומה ברכות דף י"א, שו"ת חיים ביד סי' א' למהרח"פ,
בשו"ת שמחה לאיש שם העיר מקורו משו"ת השיב משה הנ"ל.
מז. ישמח משה פ' אמור.

לט. כל בר דעת ישפיל להבין, שבעקבות שנפלו לרשתו של הבעל דבר בגרמניה לגלח הזקן התחזקה הכפירה והתפשטה האפיקורסות, והאמת היא כפי הכתוב בספרים הקדושים, שאפילו להסיר הזקן המתר על פי דין הוא פגם נורא, ה' ישמרנו, ואין לשער ולהעריך בשכל אנוש עצמת הקדושה הטמונה בזקן וכן באותה מדה אין לשער הענש על השחתת הקדושה הרוממה כו'. כל היהדות תלויה בזה, כי על ידי הזקן והפאות זוכים ליראה, ועל ידי זה מקבלים השפעת חסידים ממעל, ועל ידי זה אין צריך לעמל על הפרנסה, ואפשר להיות פנויים לעבודת ה' יתברך כל היום, והרי זוהי שאיפתנו אליה אנו כמהים, וממילא כל היהדות תלויה על הזקן והפאות. על ידי הזקן והפאות היהודי נכר, והרוצה חס וחלילה לכפור באלקי ישראל, הדבר הראשון הוא עוקר את הזקן והפאות, כי האמת כל היהדות תלויה בזקן ובפאות^[מח].

ז. הפלא יועץ^[מט] כותב: ראוי לכל ירא שמים שלא יגע בזקנו, לא בשערות שעל פניו ולא בשערות שעל צנארו, שעל ידי זה מביא רעה על עצמו, ועוד כתב למה לא יתנהג כל אדם כפי שלמד אותנו האריז"ל, האם יש איזה צער או איזה נזק מזה, למה לא יסתכלו על כבוד ה' יתברך בדבר קטן כל כך, עד כאן.

מת. כל הנ"ל מבואר בליקוטי הלכות להגה"ק מהר"ן הלכות גילוח הלכה ב', ג', ע"ש. מט. ערך גלוח.

מא. גְלוּחַ הַזְקֵן אֶצֶל אָדָם חָשׁוּב חֲמוּר הַרְבֵּה יוֹתֵר, וְעָלוּל לְהַחֲשֵׁב כְּחָלוּל ה' ^י.

מב. הַמְגַלְחִים זְקֵנִים מְרֵאִים שְׂמֵדֻדְדָרִים בְּרוּחַנִיּוֹת ^י.

מג. הַסָּבָא קְדִישָׁא ר' שְׁלֵמָה אֱלִיעֶזֶר אֶלְפַנְדְרִי לֹא הִרְשָׁה לְאֲנָשִׁים לְלֹא זְקֵן לְדָרוֹךְ עַל מִפְתֵּן בֵּיתוֹ, וְאֵלּוּ שְׁנֵדְחָקוֹ לֹא הִבִּיט בְּפָנֵיהֶם וְכַמּוֹבֵן לֹא דִבֵּר עִמָּם בְּלִמּוּד ^י.

מד. וְעַנְיָן הוּא לֹא לְזִלְזֹל בְּכַבּוּד הַזְקֵן בְּדִבְרֵים אַחֲרֵים ^י.

מה. לְמַעֲשֵׂה עַל כָּל יְהוּדֵי יִרְאָ שְׂמִים לְנַהֵג עַל פִּי רַבּוֹתֵינוּ הַקְדוּשִׁים וּלְגַדֵּל זְקֵן ^י.

מו. בּוֹשָׁה גְדוּלָה הִיא שְׂגוּיִים רַבִּים מוֹתִירִים אֶת זְקֵנִים לְגְדוּל וּבְדִיוֹק הַיְהוּדִים הַמְצוּיִים עַל כֶּף, לְהֵם הַדְּבָר קָשָׁה, וְתוֹדָה לְעוֹמֵד בְּפָנֵי הַפְּרָצָה, וְשֵׁלֵא יָבוֹשׁ מִפְּנֵי הַמְלַעֲיָגִים, וְכֵךְ אוֹמֵר הַנְּכִיָּא שְׂצָרִיךְ לְהִיּוֹת כְּחוּמָה בְּצוּרָה נֶגֶד הַפְּרִיצִים, וּבְנֵי הַתּוֹרָה הָעוֹמְדִים נֶגֶד נֶפֶר עֲלֵיהֶם שְׂאִין בָּהֶם יִרְאֵת שְׂמִים כו'. וְכָל אֵלּוּ הַמְּנַסִּים לְהִרְפוֹת יְדֵיהֶם שֶׁל

ג. שו"ת אמרי אש, יור"ד סי' נ"ה. נא. שו"ת תירווש ויצהר סי' ס"ח בשם המלבי"ם, חפץ חיים בקו' תפארת אדם פ"ה, שו"ת דברי מלכאל ח"ה סי' פ"א. גב. ספר עמודי ארזים להגה"ק מהריא"ז מרגליות דף ג"ב. גג. עיין ערוה"ש קנ"א י', ומה שתמה על הר"י, שכיבד הריצפה לפני ארון הקדוש בזקנו כמבואר במ"א שם, אנו מתמהין על תמיהתו וכי הוא לגודל קדושתו לא ידע אם יש לזולל או לא, ונאמן עלינו הס"ח שכנים הדברים, וגם הוא הביאו למעלה, ואם הראשונים כמלאכים, אנו כאנשים, וכל לבבות דורש ד'. נד. שו"ת לבוש"מ חלק א במפתחות ליורה דעה סימן צ"ט.

החפצים לחזק יסודות היהדות נכללים בקללת "ארוור אשר לא יקים את דברי התורה" והמתחזק יסודות התורה הקדושה הוא בכלל של "ברוך" כו' וי"ו.

זו. ממשיך וכותב, המתבונן יראה שזהו הפתח לכל העברות במדינותנו והחפץ לפרק מעליו על יראת שמים, דבר ראשון מגלח זקנו וי"ו.

זח. וכך כותבים גם אחרים שמיד בהסרת הזקן מהפנים קל יותר לעבור על כל העברות בתורה אפילו חלול שבת והנחת תפלין וי"ו.

זט. בתקופת הגה"ק ר' יחזקאל לנדא זצ"ל בעהמ"ח שו"ת "נודע ביהודה" פרץ אחד גדר וגלח זקנו, ה"נודע ביהודה" הזהירו והטיף לו מוסר שלא יעשה זאת יותר, פי מלבד עונו הוא נושא עליו עברות אחרים העושים אחריו, אותו אחד לא שמע בקול רבו ותוך זמן קצר הסתלק מן העולם. בדרך נשיאת הנפטר למנוחתו התמידית, שלח ה"נודע ביהודה" צווי לראש החברה קדישא שימתינו עם הלוייה עד בואו. ה"נודע ביהודה" הופיע והלוייה התחילה, כשהגיעו לרחוב הראשי צוה הרב לעצר, ושלח לקרא לספר וצוה עליו לגלח הזקן שגדל

לנפטר בימי חוליו, כדי שיגיע למעלה כנוהגו בחייו, ומיד אחר כך חזר הנודע ביהודה לביתו^{יט}.

ג. בימינו הדור ברוך ה' השתפר באי הסרת הזקן על ידי שכל חסיד הנוסע לרבו הצדיק מזהר בזה^{יט}.

נא. בשנת תר"ו יצאה גזירה בפולין שאסרה על היהודים ללבש מעיל משי ארוך ומכנסים קצרות, והעקר אסור לגדל זקן ופאות, שנים מגדולי הדור הגה"ק חדושי הרי"ם זצ"ל והגה"ק מהר"א מטשעכענאו זצ"ל, שגרו בפולין בזמן הזה, פסקו שיש לנהג ב"יהרג ואל יעבור".

נב. יש פוסקים הפותחים, לפי שבזמננו שנפרץ לא עלינו לגלח הזקן בתער, מצוה גדולה לשומרי תורה ומצוות להתחזק להפך ולא להסיר הזקן^ס.

משך חכמה, שו"ת דברי מלכאל ח"ה סי' פ"א. נח. ספר מופת הדור דף ט"ז ע"ב, מובא בשו"ת תירוש ויצהר סי' ס"ח. נט. ברית משה על הסמ"ג מצ' נ"ח, ועי' ס' "הדרת פנים - זקן" עמ' רס"ט שהעתיק מכתבו של הגרו"ש דווארקין שליט"א בזה"ל, ידוע שצער גדול הצטער אותו צדיק החפץ חיים זצ"ל ע"ז שלא הי' יכול לפעול על תלמידיו בני ישיבתו [אף שהיו יראים ושלמים, כידוע] שלא לספר זקנים. ובשנת עת"ר כשהי' אסיפת הרבנים הידוע בעיר המלוכה פעטערבורג שהשתתפו בה גדולי הדור ההוא כמו האדמו"ר מהרש"ב מליובאוויטש זצ"ל והחפץ חיים זצ"ל, ור' חיים בריסקער זצ"ל, שאל אז החפץ חיים את האדמו"ר מליובאוויטש האם יכול לגלות לו הסוד במה כחו גדול שהוא פעל על בני ישיבתו שאין מסתפרים זקנם, והשיב לו האדמו"ר זצ"ל שאצלם הוא בפשיטות וא"צ לדבר עמהם עד"ז, ע"כ. ס. פירוש רבינו סעדי' גאון על דברי הש"ס ברכות י"א ע"א, וכ"פ רבינו חננאל, וכ"פ הערוך שם, תוס' ר' יהודא החסיד שם, חי' הרשב"א שם, דברי חכמים, החפץ חיים

נג. המגלח את הזקן גורם שרוח הטומאה של הגויים נדבקת בו^{סא}.

נד. מובא מהחפץ חיים, יש אנשים המתגלחים כי חפצים ליפות ולפאר עצמם וזה עלול להביא לאסור עריות^{סב}.

נה. יש פוסקים האוסרים מטעם ואל תטש תורת אמך^{סג}.

פּרָק ב' א

סרוק הזקן

מתר לסרק הזקן^{סד}. יש המחמירים^{סה}.

בקונטרס תפארת אדם בתחילתו, ובספר הפ"ז ח"ב פ"ה אות א' שמביא שם הרבה פוסקים שכ"כ, עיי"ש. סא. תורת אלף - להגה"ק משאפראן זצ"ל. סב. בקונטרס תפארת אדם פ"ו. סג. שו"ת דברי יוסף או' ב', ס' זקן אברהם מאמר ו' או' ז', שלחן גבוה או' א', מהר"א פלעקלעס בס' עולת חודש ח"ב דרוש א', עמ' ט"ו, שו"ת חת"ס שם, שו"ת חיים ביד סי' ד', צ"צ סי' צ"ג, שד"ח שם, חפץ חיים שם, שו"ת דברי מלכיאל ח"ד סי' ס"ו, שו"ת קול מבשר ח"אסי' ח"י, עמודי ארזים דף ע"א, שו"ת חלקת יעקב עמ' שי"ח, ועוד הרבה דעות הובאו בספר הפ"ז ח"ב פ"ח. סד. כ"ג בשל"ה ענין דרך ארץ, ומט"א סי' תר"ו סק"ח, שו"ת כתונת יוסף יור"ד סי' א', ובס' יד נאמן דף י"ד, דיש קבלה עד האריו"ל דסריקה שרי ואדרבה טוב וישר לסרוק הזקן בכל יום [מובא בס' "הדרת פנים - זקן" עמ' תקט"ז], וכ"כ בשד"ח מע' ג', או' ע"ה, ובכה"ח סי' ז"ך או' י"ג, דטוב לעשות כן לכבוד שבת, וכן נהגו הגאון מוהר"ר נתן אדלר זצ"ל, והגאון מוהר"ח סופר זצ"ל כמבואר בתולדות סופרים, וגם דעת חזון איש זצ"ל להתיר במסרק כמבואר בס' שם עמ' ש"ו. סה. בזכרונות אלי' ח"י מע'

נגיעת הזקן בשבת

יש להזהר מאד לא לגעת בזקן בשבת כדי לא להכשל חס ושלום בתלישת שערות. פעם ארע שהאר"י הקדוש הכניס בטעות את ידו לזקנו בשבת, וביראתו שמא תתלשנה שערות, לא הוציא את ידו מזקנו עד מוצאי שבת^{ס"ו}.

הנחת שער הזקן בספר

אסור להכניס שער הזקן בספרים^{ס"ז}. יהודים יראים היו נוהגים ששערה שנשרה מזקן היו מטמינים בספר^{ס"ח}, אך רק להם היה מתר כיון שהיו נזהרים ביותר על קדושת הזקן שחס ושלום לא תתלשנה שערות לכך

ז', דכפי פשט האריז"ל נ' דאסור, במט"א שם דאנשי מעשה נוהגין כן, במהר"י צמח בעהמ"ח נגיד ומצוה מגורי האריז"ל דאם ע"י סיבות יפיל השערות יותר אם לא יסרוק, וגם שנכרכות אלו עם אלו הגורם נפילתן העיצה היעוצה לרחוץ הזקן הרבה ולתקן אח"כ במסרק מעט מעט השערות מובא בקונ' תוס' חיים הנספח לס' צוואה מחיים למהרח"פ, וע"ע נימוקי או"ח סי' עד"ר. סו. חסל"א סי' של"ט, כה"ח למהרח"פ סי' ל' או' מ"ח, צוואה מחיים או' נ"ט, כה"ח סי' ש"ג ס"ק קכ"ז, וסי' ש"מ סק"י, ע"ש. סו. שו"ת תורה לשמה לבעל בן איש חי סי' ש"ו, וסי' מאורי אור מובא ליקו"מ ח"א סדר קביעות עתים לתורה עמ' ק"ו, וליקו"מ שם, שו"ת בית ישראל [עדעלין] יור"ד סי' קל"ז. סח. ספר עמודי ארזים עמוד ז', שו"ת תירוש ויצהר סי' ס"ח, ליקו"מ ובי"ש שם.

הָיָה בְּזֶה קְדוּשָׁה וְהָיָה מִתָּר לְהַכְנִיס הַשְּׁעָרוֹת בְּסִפְרוֹ^{טו},
אָבֵל לְפִי חֶלֶק מִהַפּוֹסְקִים זֶהוּ הַתָּר רַק לְתַלְמִידֵי חֻכְמִים
שְׂאִינָם נוֹגְעִים בְּזַקְנָם רַק בְּלִמּוּד, אִם נִשְׂרָה שְׁעָרָה בְּאִמְצַע
הַלִּמּוּד מִתָּר לְהַכְנִיסָהּ לְסִפְרֵי שְׁלוֹמָדִים בּוֹ^{טז}. מִתָּר גַּם
לְהַכְנִיס שְׁעָרָה בְּסִפְרֵי שְׂיֵהוּהָ סִימָן הֵיכָן אוֹחֲזִים^{עיא}.

לְסוּבֵב הַזֶּקֶן

אֲנָשִׁים שְׁלָהֶם זֶקֶן אַרְוֶךְ וּמְסוּבָבִים אוֹתוֹ לְמַעַלָּה שְׂיֵרָאָה
קָצֵר, אֵינָם נוֹהֲגִים נְכוֹן^{עיב}.

סְגוּלוֹת עַל יְדֵי הַזֶּקֶן

הַגַּה"ק ר' שְׁלֵמָה מִקְרָלִין זצ"ל נִתֵּן עֲצָה לְחֲשׂוֹךְ בָּנִים לֹא
עָלִינוּ, שְׂיִוְתִיר לְגִדּוֹל זֶקְנוֹ וְנוֹשַׁע^{עיג}. וְמִי שְׂאִין לוֹ
זֶקֶן נִהְיָה עָנִי וּמְאָבֵד פְּרִנְסָתוֹ^{עיד}.

גְּלוּת הַשְּׂפָה

הַשְּׂפָה שְׁעַל הַפֶּה הָעוֹמֵד וּמְפָרִיעַ לְאֲכִילָה מִתָּר לְגִלְחָה^{עיה},
(א) דְּאוֹתָן הַמְּפָרִידִין אוֹתָם הַשְּׁעָרוֹת לְצַד יְמִין
וּלְצַד שְׂמָאל לְהַדְמוֹת לְגוּיִים אֲנָשֵׁי הַמְּלַחֲמָה הַבְּרִיּוֹנִים

סט. עמודי ארזים שם, ליקו"מ שם. ע. שו"ת בית ישראל שם. עא. שו"ת
תורה לשמה שם, ובית ישראל שם. עב. שו"ת תורה לשמה, סי' תמ"ז,
ודברי מהרש"ב מליובאוויטש זצ"ל בספרו "תורת שלום" עמ' 74 ואילך.
עג. ספר שמע שלמה חלק שלשלת היוחסין "ישרש יעקב" ג' ל"ד.
עד. זוהר ח"ג קל"א, ישמח משה פ' אמור, כה"ח סי' ר"ז או' י"ג
למהר"ח פ', עטרת ישועה דזיקוב פ' קדושים. עה. בשלחן גבוה כתב ג'

שְׁמַגְדִּים שֶׁעַר הַשָּׁפָה בְּכַהֲ"ג. (ב) דְּלֹא יִמְלֹט מֵאֲכִילַת
 בָּשָׂר וְחֶלֶב, דָּאֵם אָכַל גְּבִינָה נִשְׁאָרוּ פְתִיתֵי גְבִינָה בֵּין
 הַשְּׁעָרוֹת, וַיָּבֵא לְאָכְלָם עִם הַבָּשָׂר. (ג) כְּפִי חֲכָמֵי הַזֶּהָר
 הַקָּדוֹשׁ בְּאֲדָרָא רַבָּה וְעוֹד צָרִיךְ שִׁיְהִי הַשְּׁפָתִים פְּנוּיִים מִכָּל
 צַד מִכָּל שַׁעַר, ע"כ. וְעוֹד טְעָמִים נִשְׁנוּ בְּזוֹה. (ד) דְּעַל פִּי
 הָאֲרִיזָ"ל צָרִיךְ לְבַעַר הַשְּׁעָר מִסְבִּיבוֹת פִּיּו בְּעַת הַתְּפִלָּה וְעוֹ.
 (ה) שְׁקִץ הוּא וּמְטֻמְאָה הַמֵּאֲכָל וְעוֹ.

פָּרָק ג'

מְסִירוֹת נֶפֶשׁ לֹא לְגִלְתָּ זָקֵן

- א. אֵין לְהַסִּיר הַזָּקֵן אֶפִּילוּ בְּשַׁעַת סְכָנָה וְעוֹ.
 ב. עִם יִשְׂרָאֵל נִגְאָלוּ מִמְצָרִים בְּזָכוֹת מְסִירוֹת נֶפֶשׁ לְמַעַן
 הַזָּקֵן וְעוֹ.

טעמים להחמיר לגלח דוקא שפה שמעכב אכילה, א. עו. פְּרֻשַׁת נֶשֶׂא.
 עו. מובא ביפה ללב ח"ה סי' קפ"א. עת. יעב"ץ בסידור ה' ט"ב שער
 הדלק חלון ז' חלון המצרי וע"ע בן איש חי בשו"ת תורה לשמה סי' ש"צ
 דאין שום חומרה וחסידות בזה כלל אלא גם החסידים עושין כן דבהדיא
 אי' בכתבי מהרצ"ו זלה"ה כי רבינו האריז"ל בעצמו היה קוצץ משער
 השפה מה שהי' מעכב האכילה, ומי לנו גדול ממנו בחסידות וכו' ע"ש.
 וראיתי בשו"ת שמחה לאיש יור"ד לה' שתמה מנין יהא המנהג להרבה
 חסידים ואנשי מעשה שמדקדקין לא לקצץ גם שפה המעכב, ע"ש שדחק
 ליישב מטעם סלסול, והניח בצ"ע. עט. ר' יהודה החסיד, שו"ת אמרי
 א"ש, חי' הרי"ם, הגאון הק' מהר"א אבדק"ק טשעכענאוו. פ. שער
 יששכר.

ג. אלו ההולכים בהכרח לצבא שיותירו זקנם לגדול גם אם גויים או רשעים עשויים ללעג עליהם בעבור זה ואף אם זה עלול להביא להפסדים כספיים^א.

ד. אפילו אם נמצא אחד לבדו עם זקן בעיר כלה או במדינה שלימה אין לגעת בזקן^ב.

ה. כשהיהודים גלו מארץ ישראל בימי חרבן בית המקדש הזהירו אותם שאם לא יסירו את הזקן והפאות מורידים להם את הראש, ולא שמעו בקולם^ג.

ו. צדיקים פסקו בגזרה בפולין נגד הזקן, "יהרג ואל יעבור"^ד.

ז. כתב בשדי חמד מעמוד למ"ד כלל קט"ז בסופו וזה לשונו: וכבר כתב הריטב"א שראוי לאסור מפני חשד הרואים ואף במספרים שלא כעין תער, כמו שכתב הגאון צ"צ, ואין להורות צד התר בזמן הזה אלא למי שצריך לזה כו', על דא ודאי לן יאות למבכי או לדור שכף עלה בימיו, ואחד הרואה ואחד השומע כשופר ירים קולו להוכיח על זה, ולא יתיאש לומר כבר פשתה המספחת ולא יתנו און קשבת, חלילה לומר כן, וישראל קדושים אם יוכיחום יקבלו באהבה ואפילו אם רק נפש אחת מישראל

פא. חפץ חיים בספר מחנה ישראל. פב. ר' זלמן סורוצקין. פג. מדרש רבה איכה פ"ה, עמודי ארזים. פד. כ"כ בספר מאיר עיני הגולה שכ"פ בעל חי' הרי"ם והקדוש מהר"א מטשעכענאוו וצ"ל, ע"ש, ועי' לעיל פ"א

נוכל להצילו מרדת שחת הרי לנו כאלו נקיים עולם מלא. ומעיד אני עלי שאחד מחכמי דורנו זה דרכו כל הימים להוכיח על זה במתק שפתים [שלא להסיר הזקן] ורבים השיב מעוון זה, ה' יזכנו לזכות את הרבים לעשות נחת רוח ליוצרנו יתברך שמו וכו'.

ת . ו . ש . ל . ב . ע .

ספר הזוהר הקדוש חק לישראל דף היומי
 עם לשון הקודש – מנוקד מפסק ומחולק לקטעים
 מסדר על הפרשיות

האדמו"ר מהאלמין הגה"צ הרב שלום יהודה גרוס

האדמו"ר מהאלמין שליט"א, נולד בהונגריה, עלה לארץ בשנת תש"ו. בשנת תשכ"ב היגר לברוקלין. לפני 40 שנה - הקים הרבה ארגונים: **בשנת תשכ"ז**, הקים ועד העולמי למען קדושת בית הכנסת, ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ו**, ערך מלחמה גדולה נגד המוזות הפסולות; **בשנת תשכ"ו**, ערך מערכה גדולה נגד סימילאק מחלב עכור, ומאו לראשונה יצרו סימילאק מחלב ישראל. **בשנת תשכ"ו**, הקים ארגון הצלה, ונדפס ספר, וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ז**, ערך מערכה גדולה על שנכשלים באכילת תולעים בהכשר למהדרין מן המהדרין, **בשנת תשכ"ח**, ערך מערכה גדולה על אזהרת זמן קריאת שמע ותפלה; **בשנת תשכ"ח**, הקים ארגון ובית דין צדק לכשרות וטהרת המקואות; **בשנת תשכ"ט**, יזם הדפיס והפיץ לראשונה חק לישראל שבעי, ונדפסו: 54 פרשיות בודדות, ועשר כרכים. **בשנת תשל"ב-ב"ס**, ערך מלחמה כבירה על כשרות השחיטה, **בשנת תשל"ד**, הקים ארגון ועד הכשרות התאחדות הקהילות, ונדפסו 39 ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשל"ד**, הקים את הרעיון הדף היומי, ופרסמו כל שבוע בעיתונים על הרעיון של לימוד דף היומי, ונדפסו גם כן במדרין לכשרות # 2. **בשנת תשל"ה**, ערך מלחמה גדולה למען קדושת השבת. **בשנת תשל"ט-ס"ג**, ערך מלחמה כבירה על כשרות הניקור, **בשנת תשמ"א-ס"ד**, ערך מלחמה כבירה על תיקון עירובין בארה"ב, **בשנת תשמ"ז** יצא לאור ספר הסכמות ומכתבים 1.296 מכתבים. **בשנת תשס"ג** שלח לארצינו הקדושה כמה מיליוני ספרים ועוד 320 אלף דיסקים [בכל דיסק לערך 500 ספרים] ונחלקו בחינם בכל הארץ, ול-150.000 חיילים בצבא. **בשנת תשס"ד** שלחו לא"י עוד 250.000 דיסקים של 7000 קבצים ספרים בחינם. **בשנת תשס"ד**, הקים מפעל עולמי ללימוד הלכה יומית מחבר ורמ"א, ונדפסו ספרי שו"ע מחבר ורמ"א, וקול קורא'ס, ומודעות בהרבה בעיתונים. **בשנת תשס"ז** - 2007 עלה לארץ, הקים את "מפעל הוהר העולמי", ומאו פועל במסירות נפש, יומם ולילה, לזכות כל אחד משראל בקריאה יומית של דף הוהר היומי, ובכך לממש בפועל את הבטחתם וצוואתם של רשב"י וגדולי הצדיקים, שבזכות הוהר, יצא עם ישראל מהגלות ברחמים, והמשיח יבוא.

בעה"מכ"ס: "אין ליכט פון תורה" - 887 חלקים, "אכילת מצות בישראל" - 7 חל', "אפיית המצות" - 3 חל', קובץ ספרי ארץ ישראל - 26 חלקים, "שמירת המצוות כהלכתן" - 58 חל', קובץ ספרי כשרות - 53 חל', "נפש ישעיה" על מאכלות אסורות - 7 חל', קובץ ספרי שחיטה - 26 חל', קובץ ספרי ניקור - 33 חל', קובץ ספרי שמירת שבת - 18 חל', קובץ ספרי מקואות - 8 חל', "שמירת הברית" - 10 חל', "דברי תורה" עה"ת - 7 חל', קובץ ספרי סת"ם - 22 חל', קובץ ספרי קדושת ביהמ"כ - 17 חל', "מקדש מעט", "זאמרו אמן", "עניינת אמן כהלכתו", "צחק לשוח", ועוד. "שכר ועונש" - 6 חל', "אור הוהר" - 5 חל', "זוהר השבת" - 5 חל', "זוהר חק לישראל" - 5 חל', "מאורות הוהר" - 15 חל', "תיקוני זוהר" - 2 חל', "תיקוני זוהר" - 29 חל', "זוהר היוני" - 6 חל', "זוהר היוני" - 12 חל', זוהר עם פירוש הסולם, זוהר היוני - 70 חל', "זוהר תורה" - 54 חל', "תיקוני זוהר", "אדרת ובה" ו"אדרא ווטא" עם עוד 6 ספרים, "ספרא דמשכנא", "ספרא דצניעותא" ועוד. עלוני זוהר - 39 חל', ועוד יותר מאלף ספרים וחבורות על זוהר הקדוש. על כל הנ"ל,

בשנת תש"ס, הקים בארץ ישראל מפעל זוהר העולמי. ונדפסו קרוב ל-2000 ספרים חבורות וקול קורא'ס. - על הדברים הנ"ל פרסם ספרים וקול קורא'ס, בלשון הקדוש, באידיש ובאנגלית, ובעוד הרבה שפות. - מפין מיליוני ספרי זוהר הדף היומי של זוהר, ועוד, המחולק בתפוצה עצומה בבתי כנסיות ובתי מדרשות, חנויות, קברי צדיקים, ארגונים גדולים, כגון ערוץ הידיבות, בתי אב בכל רחבי הארץ ובחו"ל. - הקים את "קול הרשב"י" "קול זוהר" לשמיעה של זוהר היום, ושומעים דרשותיו. כיום מתגורר בבית שמש, מפין דרשותיו מידי שבוע ברדיו 2000, ומעביר רצאות בכל רחבי הארץ.

מפעל זוהר העולמי נחל לכיש 24/8 בית שמש, טל: 0548436784

1. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 2. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 3. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 4. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 5. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס 6. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 7. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס 8. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס

הזוהר זוהר
 מכריז ואומר

הלומד והוזר
 מרויח וקוצר

מהפכת הזוהר העולמי יוצאת לדרך!

לומדים קטעים נבחרים מחלק א' של סט "זוהר השבת", ונבחרים ומקבלים סט "זוהר השבת" מחלק לפרשיות השבוע, מיחד ל"שלחן שבת", עם דיסק של דרשות התעוררות על לימוד הזוהר הקדוש.

במתנה

ניצוד?

- 1 יש לשלוח פקס עם פרטים מלאים (שם, כתובת, וטלפון) למספר 153-3616-8526
- 2 אנחנו נשלח לך את המבחן. 3 בגמר המבחן תפקס אותנו לפקס הנ"ל.
- 4 בוחן מיחד מטעם "מפעל הזוהר" יבדק את המבחן. **ותקבל את המתנה.**

המצטיינים יזכו לפרסום בספרים.

לפרטים והזמנת מבחנים, טל: 0542-214-449

כל יהודי יכול לזכות בסט של זוהר השבת! בחנם!

כל רגע של לימוד הזוהר הקדוש יקר מאד בעיני ה'.
 כל רגע של לימוד, מציל את עם ישראל בפרטיות ובקלילות מגזרות קשות.
 יהודי יקר, כמה כח ועצמה חבויים בך!
 כל העולם תלוי בלימוד שלך, אל תרפה ידיה, הזמן קצר והמלאכה מרובה,
 בוא והצטרף לקבוצה שתוליך את כל העולם לשלום,
 בוא ושב בצלו של הרשב"י הקדוש.

מתן שכרו בצידו, הרשב"י יושב ולומד עמו